Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Тураевская средняя общеобразовательная школа»
Менделеевского муниципального района
Республики Татарстан

Рабочая программа

по литературному чтениюна родном языке (тат.)

Уровень образования: **начальное общее образование, 1-4 классы**

Разработано: ШМО учителей начальных классов

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕНДЕЛЕЕВ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ УЧРЕЖДЕНИЕСЕ
" ТУРАЙ УРТА ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ МӘКТӘБЕ"

Туган телдә(тат.) әдәби уку буенча

эш программасы

Белем дәрәҗәсе:**башлангыч гомуми белем, 1-4 нче сыйныфлар**

Эшләнгән: башлангыч сыйныф укытучыларының ММБ

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

Татар телендә башлангыч гомуми белем бирү мәктәбенең 1-4 сыйныфлары өчен әдәби укудан эш программасы башлангыч гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты таләпләренә *туры китереп*,Ф.Ф.Хәсәнованың “Татар телендә белем бирүче гомуми белем оешмалары өчен татар әдәбияты фәне буенча үрнәк эш программасы (“Әдәби уку”, 1-4 нче сыйныфлар) на *нигезләнеп*, Ф. Ф. Хәсәнова, Г. М. Сафиуллинаның «Татар телендә башлангыч гомуми белем бирү мәктәбендә әдәби уку» предметын укыту программасы.1–4 нче сыйныфлар” авторлык программасын *исәпкә алып* төзелде.

Дәреслекләр:

Дәреслек исеме	Сыйныф	Авторы	Нәшрият
Әлифба	1	И.Х. Мияссарова, Ф.Ш. Гарифуллина, Р.Р. Шәмсетдинова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Әдәби уку. Дәреслек. 1 нче сыйныф.	1	Г.М.Сафиуллина, М.Я. Гарифуллина, Ә.МГ. Мөхәммәтҗанова, Ф.Ф. Хәсәнова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Әдәби уку. Дәреслек- хрестоматия. 1 нче сыйныф.	1	Г.М.Сафиуллина, М.Я. Гарифуллина, Ә.МГ. Мөхәммәтҗанова, Ф.Ф. Хәсәнова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Әдәби уку. Дәреслек. 1нче кисәк.2 нче кисәк. 2 нче сыйныф.	2	Г.М.Сафиуллина, Ф.Ф.Хәсәнова, Ә.Г.Мөхәммәтҗанова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Әдәби уку. Дәреслек- хрестоматия. 2 нче сыйныф.	2	Г.М.Сафиуллина, Ф.Ф.Хәсәнова, Ә.Г.Мөхәммәтҗанова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Әдәби уку. Дәреслек. 1нче кисәк.2 нче кисәк. 3 нче сыйныф.	3	Г.М.Сафиуллина, Ф.Ф.Хәсәнова, Ә.Г. Мөхәмәтҗанова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Әдәби уку. Дәреслек- хрестоматия. 3 нче сыйныф.	3	Г.М.Сафиуллина, Ф.Ф.Хәсәнова, Ә.Г. Мөхәмәтҗанова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Әдәби уку. Дәреслек. 1нче кисәк.2 нче кисәк. 4 нче сыйныф.	4	Г.М.Сафиуллина, Ф.Ф.Хәсәнова, Ә.Г.Мөхәммәтҗанова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Әдәби уку. Дәреслек- хрестоматия. 4 нче сыйныф.	4	Г.М.Сафиуллина, Ф.Ф.Хәсәнова, Ә.Г.Мөхәммәтҗанова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”

Эш программасы 276 сәгатькә исәпләнгән.

<u>Курсның шәхси, метапредмет һәм предмет үзләштерү нәтиҗәләре</u>

<u>1 сыйныф</u>

<u>Шәхси нәтиҗәләр:</u>

<u>Укучыда формалашачак:</u>

- туган ил, халкың һәм тарих өчен горурлык хисе кичерү;
-үзеңнең милли һәм этник яктан кая керүеңне аңлап, рухи кыйммәтләр булдыру;
- дөньяга, аның табигать, халык, мәдәният, дин бергәлегенә карата тулы, социаль юнәлештәге караш ;
- башка фикерләргә дә хөрмәт белән карарга өйрәнү;
- башкаларның хис – тойгыларын аңлау, борчылу, кайгы – шатлыгын уртаклашу;
-үзең өчен җаваплылык хисе һәм мөстәкыйлллелекне үстерү;
- өлкәннәр һүм яшьтәшләрең белән төрле социаль ситуацияләрдә хезмәттәшлек итү күнекмәләрен үстерү

<u>Укучы формалашу өчен мөмкинлек алачак:</u>

- *өлкәннәр һүм яшьтәшләрең белән төрле социаль ситуацияләрдә хезмәттәшлек итү күнекмәләрен;*
- *бәхәсле ситуацияләрдән чыгу юлын табу сәләтен булдыру;*
- *куркынычсыз, сәламәт яшәү рәвеше алып бару,*
- *материаль һәм рухи кыйммәтләргә сакчыл караш формалаштыру.*

<u>Метапредмет нәтиҗәләр</u>

<u>Танып -белү УУГ</u>

<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>

- укытучы ярдәмендә уку эшчәнлегенең максатын билгеләргә һәм формалаштырырга;
- укытучы тәкъдим иткән план буенча эшләргә өйрәнергә;
-дәреслек белән эш итә белергә;
- хәрефләрне танып, текстны (хикәя, шигырь, әкиятне) сәнгатьле итеп укырга;
- этнокультура өлкәсенә караган сүзләр булган текстны, сүзлекләр кулланып, аңлап укырга;
- текста очраган таныш сүзләргә таянып, яңа сүзләрнең мәгънәсенә төшенергә;
-текстны сәнгатьле итеп укыгач, сорауларга җавап бирергә;
-укытучының сорауларына җавап бирергә, тиешле мәгълүматны таба белергә;
- информация табу өчен төрле эзләү төрләре , җыю, эшкәртү, анализ, оештыру, тапшыру кулланырга.

<u>Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>

- *предметларны чагыштыра, охшаш һәм аермалы якларын билгели бел*ергә*;*
- *укылган яки тыңланган зур булмаган текстның эчтәлеген кыскартып яки, тулыландырып сөйли бел*ергә*;*

*итә белү (линейка, карандаш, бетергеч…) һәм өстәмә чаралар (информацион һәм коммуникацион технологияләр, белешмә әдәбият һ.б.) куллана бел*ергә*;*
- *эш сыйфатына бәя бирә бел*ергә*;*
-*уңышсызлыкларның сәбәбен аңлый һәм ул ситуациядән чыгу юлларын таба бел*ергә.

<u>Коммуникатив УУГ:</u>
<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
- аралашу һәм хезмәттәшлек итәргә;
- бергә утырган иптәшең белән бергә эшләү: эшләрне килешеп үзара бүлешү, үз эшеңне кеше ярдәменнән башка башкару, бер-береңең башкарган эшне тикшерә белергә;
- эшләрне чылбырлап башкарырга;
- төрле фикерләр арасындагы аерманы ишетеп аңлау һәм килешергә.
<u>Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак</u>:
- *уртак эшчәнлеккә һәм гомуми чишелешкә килергә;*
- *күршеңнең нәрсәне белүен һәм күрүен, нәрсәне белмәвен һәм күрмәвен исәпкә алып, аңлаешлы сөйләм төзергә сораулар бирергә;*
- *күршеңнең эш-гамәлләрен контрольгә алырга;*
- *сөйләмнең диалог формасын үзләштерергә.*

<u>Регулятив УУГ:</u>
<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
- бер үк сорауга төрлечә җавап бирү мөмкин икәнлегеен аңларга;
--үз фикереңне дәлилләү өчен уку китабыннан мисалларга мөрәҗәгать итәргә;
- үзанализ һәм үзбәя булдырырга.
<u>Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>
- эшчәнлек өчен эш урынын әзерләргә;
- укытучы ярдәме белән уку проблемасын табарга һәм формалаштырырга;
- укытучы ярдәме белән эшне планлаштырырга өйрәнергә;
- укытучы ярдәмендә эшнең дөреслеген тикшерергә.

<u>Предмет нәтиҗәләре.</u>

<u>Ишетеп аңлау (аудирование)</u>
<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
- ишеткән сөйләүне кабул итү (әңгәмәдәшеңнең фикерләрен, төрле текстларны укыганда тыңлый белергә;
- сөйләм барышында әйтелгән фикерне аңлау, ишеткән әсәрнең эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә.
<u>Укучыга үзләштерергә мөмкинлек бирелә:</u>

Вакыйгаларның эзлеклелеген билгеләүне, сөйләмдә куелган максатны аңлый алуны, дөрес, фәнни яктан танып-белүне, әдәби әсәрләрне тыңлаганнан соң сораулар куя белүне .

<u>Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре</u>

<u>Укучы өйрәнәчәк :</u>

- иҗекләп һәм сүзләр белән, өзлексез салмак тавыш һәм билгеле бер темп белән кычкырып укырга;
- кычкырып укыган кечкенә күләмле әсәрләрнең эчтәлеген ишетеп аңларга, алардагы логик өлешләрне аерып әйтә белергә;
- текстның билгеләгән өлешләрен аерып алып эчтән укырга һәм укыган өлешләрнең төп фикерен аңларга;
- төрле авторларның 3-4 шигырен яттан сөйләргә.

<u>Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>

-“Эчтәлек” битен файдаланырга;

- дәрестә текст белән эшләү өчен өстәмә хрестоматиядән, өйдән алып килгән китаплардан файдаланырга;

-әсәр эчтәлеге буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавап бирергә.

<u>Әдәбият белеменә кереш</u>

<u>Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)</u>

<u>Укучы өйрәнәчәк :</u>

- шигъри әсәрләрне чәчмә әсәрләрдән аера белергә;
- фольклор әсәрләренең кече жанрларын аерырга: табышмак, санамыш, тизәйткеч, атамыш;
- тексттагы тел-сурәтләү чараларын таба белергә (кабатлау, сүзләрнең иркәләү-назлау формалары, өндәү һәм сорау билгеләре, рифмалар).

<u>Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>

- әдәби әсәрләр белән х.а.и. әсәрләре арасында күчешле чикләрне табарга (хикәядә кулланылган әкият элеиентлары, тылсымлы әкиятләргә хайваннар турындагы әкиятләрнең кушылып китүе һ.б.)

- балалар өчен авторлар иҗат иткән поэтик әсәрләрдә фольклор жанры үзенчәлекләрен табарга: әкият-чылбырларның сюжет-композицион үзенчәлекләре, санамышлар, тизәйткечләр, атамышлар, бишек җырлары

<u>Иҗади эшчәнлек элементлары</u>

<u>Укучы өйрәнәчәк :</u>

- укыганның эчтәлеген аңлау, тиешле интонацияне, уку темпын һәм тиешле тукталышларны текст эчтәлегеннән чыгып аңлап сайлый белергә,
- әдәби әсәрләрнең өлешләрен рольләргә бүлеп һәм чылбырлап укырга;
- иллюстрацияләрне карау, аларны текст эчтәлеге һәм текстта бирелгән төп фикер (хисләр, кичерешләр) белән тәңгәлләштерергә.

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- шигъри һәм чәчмә әсәрләрне сәнгатьле итеп укырга;
- дәреслектәге иллюстрацияләрне карау, аларны текст эчтәлеге һәм текстта бирелгән төп фикер (хисләр, кичерешләр) белән тәңгәлләштерергә;
- үзеңнең шәхси кичерешләрен һәм күзәтүләрең белән телдән уртаклаша белергә.

2 нче сыйныф

Шәхси нәтиҗәләр
Укучыда формалашачак:

- укуга уңай караштa булу, укырга теләкбелдерү, яңа биремнәрне чишү ысулларына, автор белән кара-каршы сөйләшүгә кызыксыну;
- эстетик тойгыларын үстерү; яңа материалга танып-белү кызыксынуы;
- дәреслек геройларына, күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз уңышларын/уңышсызлыкларың турында фикер йөртү;
- үз мөмкинлекләреңне бәяләү;
- үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;
- мәгънә барлыкка китерү («Минем өчен моның нинди мәгънәсе һәм әһәмияте бар?» - дигән сорау кую) .

Укучы формалашу өчен мөмкинлек алачак:
- әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәҗбүрилеген аңлау;
- текстлардагы төрле тормыш ситуацияләренә һәм геройларның гамәлләренә гомүмкешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү;
“гаилә”, “туган ил”, “мәрхәмәтлелек” төшенчәләрен кабул итү, “башкаларга карата түземлелек, кайгыртучанлык”, “кеше кадерен белү” кебек хисләр формалашу.

Метапредмет нәтиҗәләр

Танып-белү УУГ:
Укучы өйрәнәчәк:
- дәреслектә укый торган китапта бирелгән шартлы билгеләрне укый белергә, кирәкле текстны китапның “Эчтәлек” бүлегеннән карап таба белергә;
- текстның билгеләнгән һәм кирәкле өлешләрен, юлларын, сүзтезмәләрен, сүзләрен бик тиз таба белергә;
- мәгълүмат алуның берничә чыганагы белән берьюлы эшли белергә (уку китабы, мөстәкыйль эшләү өчен эш дәфтәре һәм хрестоматия; уку китабы һәм сүзлекләр; текстлар һәм текстка иллюстрацияләр).

Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- объектларны чагыштыру, классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләргә;
- төп мәгълүматны аерырга, укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белергә;
- төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштырырга;

- *материаль объектлар кулланып биремнәр үтәргә.*

Регулятив УУГ:

Укучы өйрәнәчәк:

-кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылырга;
- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлау һәм тәмамларга;
- үз эшчәнлегеңне контрольгә алу, биремне үтәүнең дөреслеген тикшерергә;
- тормыш тәҗрибәсен кулланырга;
- эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләргә;
- әйтелгән фикерне тексттан өзекләр яки җөмләләр белән дәлилләргә;
- төрле фикерләрнең төрле нигезләре булырга мөмкин икәнлеген аңларга.

Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- *эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештырырга, нәтиҗәле эш алымнарын таба белергә;*
- *уку эшчәнлеге нәтиҗәләрен контрольгә ала белергә;*
- *билгеләгән критерийларга таянып, эш сыйфатына бәя бирә белергә.*

Коммуникатив УУГ:

Укучы өйрәнәчәк:

- аралашу һәм хезмәттәшлек итәргә;
- бергә утырган иптәшең белән бергә эшләргә: эшләрне килешеп үзара бүлешергә, үз эшеңне кеше ярдәменнән башка башкарырга, бер-берең башкарган эшне тикшерә белергә;
- эшләрне чылбырлап башкарырга;
- төрле фикерләр арасындагы аерманы ишетеп аңларга һәм килешергә;
- тексттан геройлар әйткән фикерләрнең дөреслеген дәлилли торган фикерләрне табарга.

Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- *уртак эшчәнлеккә һәм гомуми чишелешкә килергә;*
- *күршеңнең нәрсәне белүен һәм күрүен, нәрсәне белмәвен һәм күрмәвен исәпкә алып, аңлаешлы сөйләм төзергә сораулар бирергә;*
- *күршеңнең эш-гамәлләрен контрольгә алырга;*
- *сөйләмнең диалог формасын үзләштерергә.*

Предмет нәтиҗәләре

Сөйләм һәм уку эшчәнлеге төрләре.

Аудирование, эчтән һәм кычкырып уку, төрле төрдәге текстлар белән эшләү, библиография белән эшли белү. Әдәби әсәр тексты белән эшләү, аралашу культурасы.

Укучы өйрәнәчәк:

- уку тизлеген арттыра барып, сүзләрне тулы әйтеп кычкырып укырга;
- текст белән беренчел танышканда, өлешләп укыганда һәм кабатлап укыганда эчтән укырга;
- укыган текстка карата кыскача монологик фикерләмә 6 укытучы соравына кыска һәм тулы җавап бирергә;
- әңгәмәдәшеңне (укытучыны, сыйныфташыңны) тыңларга: әйтелгән фикерне кабатламау, башкалар әйткән фикерне тулыландыру;
- татар әдәбиятының 2-3 классигының исемен әйтергә, әсәрләрнең исемнәрен атарга һәм кыскача эчтәлекләрен сөйләргә;
- яраткан язучын турында әйтә белергә һәм аның әсәрләрен атарга, аларның эчтәлеге турында кыскача гына әйтә белергә;
- әсәрнең төп темасын һәм фикерен (укытучы ярдәме белән) аерып чыгарырга;
- әсәрдәге геройларга (исемнәрен атау, портреты, сөйләме) һәм аларның гамәлләренә бәя бирергә;
- сүзләрнең мәгънәсен ачыклау өчен аңлатмалы сүзлекбелән эшли белергә.

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- *укытучы укыган текстны ишетеп аңлау күнекмәләрен үстерергә;*
- *укыган әсәр эчтәлегенә телдән үзенең фикерен белдерергә;*
- *сайлап алып 2-3 авторның шигырен сөйләргә;*
- *зур булмаган текстны сөйли белергә;*
- *китапханәдән китаплар һәм вакытлы матбугат сайлаганда, тышлыкка карап сайларга, шулай ук китапларның "Эчтәлек" битен файдаланырга;*
- *дәрестә текст белән эшләү өчен өстәмә хрестоматиядән, өйдән алып килгән китаплардан файдаланырга;*
- *әсәр эчтәлеге буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавап бирергә.*

Әдәбият белеменә кереш

Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)

Шигъри әсәрләрнең үзенчәлекләрен белү (ритм, рифма һ.б), жанр үзенчәлекләрен аеру (халык авторлар иҗат иткән әкиятләр),әдәби алымнарны тану (чагыштыру, сынландыру, каршы кую һ.б.)

Укучы өйрәнәчәк:

- тылсымлы әкиятләрне хайваннар турындагы әкиятләрдән аерырга;
- т ылсымлы әкиятләрнең үзенчәлекләрен аерырга;
- әкиятләрне хикәяләрдән аерырга.

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- *балалар өчен авторлар иҗат иткән поэтик әсәрләрдә фольклор жанры үзенчәлекләрен табарга: әкият-чылбырларның сюжет-композицион үзенчәлекләре, санамышлар, тизәйткечләр, атамышлар, бишек җырларын;*

- әдәби әсәрләр белән х.а.и. әсәрләре арасында күчешле чикләрне табарга (хикәядә кулланылган әкият элеиентлары, тылсымлы әкиятләргә хайваннар турындагы әкиятләрнең кушылып китүе һ.б.)
- дөньяны танып-белүнең шигъриятен тоярга;
- дөньяны тоюдагы шигъри хисләрнең тезмә әсәрләрдә (шигъри текстларда) генә түгел, чәчмә әсәрләрдә дә бирелүен.

Иҗади эшчәнлеге элементлары.
Рольләргә бүлеп уку, сәхнәләштерү, телдән тасвирлау, репродукцияләр белән эшләү.
Укучы өйрәнәчәк:
- укыганның эчтәлеген аңларга,
- тиешле интонацияне, уку темпын һәм тиешле тукталышларны текст эчтәлегеннән чыгып аңлап сайлый белергә,
- әдәби әсәрләрнең өлешләрен рольләргә бүлеп һәм чылбырлап укырга;
- программада бирелгән матур әдәбият әсәрләрен эмоциональ (хис белән) кабул итәргә.

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:
- шигъри һәм чәчмә әсәрләрне сәнгатьле итеп укырга;
- дәреслектәге иллюстрацияләрне карарга, аларны текст эчтәлеге һәм текстта бирелгән төп фикер (хисләр, кичерешләр) белән тәңгәлләштерергә;
- үзеңнең шәхси кичерешләрен һәм күзәтүләреңне белән телдән уртаклаша белергә.

3 нче сыйныф

Шәхескә нәтиҗәләр
Укучыда формалашачак:
- дәреслек геройларына, күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз уңышларың,уңышсызлыкларың турында фикер йөртү;
- үз мөмкинлекләреңне бәяләү;
- аилә әгъзаларына, гаилә кыйммәтләренә ихтирам һәм хөрмәт белән карау; башкаларның хис -кичерешләрен аңлау, аларга карата мәрхәмәтлелек һәм киң күңеллелек күрсәтә белү;үзеңнең һәм башкаларның холкына, тотышына әхлак нормалары югарылыгыннан бәя бирү.
Укучы формалашырга мөмкинлек алачак:
- үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ;
- мәгънә барлыкка китерү («Минем өчен моның нинди мәгънәсе һәм әһәмияте бар?» - дигән сорау кую)

Метапредмет нәтиҗәләр

Танып- белү УУГ
Укучы өйрәнәчәк:
- дәреслектә ориентлаша белергә;

- сүзлекләр белән җиңел эшләргә, кирәкле мәгълүматны бик тиз таба белергә;
- дәреслектә / укый торган китапта бирелгән шартлы билгеләрне укый белергә,кирәкле текстны китапның “Эчтәлек” бүлегеннән карап таба белергә;
- текст белән эшли белергә: әдәби әсәрнең темасын һәм төп фикерен (идеясен, кичерешләрен), төрле тормыш позицияләрен (карашлар, максат, кәефкә бәйле каралар) аерып алырга;
- төрле текстлар һәм текстка иллюстрацияләр,мәгълүмат алуның берничә чыганагы (уку китабы, мөстәкыйль эшләү өчен эш дәфтәре һәм хрестоматия; уку китабы һәм сүзлекләр; текстлар һәм текстка иллюстрацияләр, белем алуның башка төрле чыганаклары, Интернет мәгълүматлары) белән берьюлы эшли белергә;

Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-төрле җыентыклар (монография, жанр буенча һәм тематик җыентыклар) ясау алгоритмына; ләкин шул ук вакытта “җыентык” сүзе үзе термин буларак кулланылмый.

Регулятив УУГ

Укучы өйрәнәчәк:

-кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылырга;
- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлау һәм тәмамларга;
- үз эшчәнлегеңне контрольгә алырга, биремне үтәүнең дөреслеген тикшерергә.

Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- *тормыш тәҗрибәсен кулланырга;*
- *эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләргә.*

Коммуникатив УУГ

Укучы өйрәнәчәк:

- аралашырга һәм хезмәттәшлек итәргә;
- бергә утырган иптәшең белән бергә эшләргә; кечкенә төркемнәрдә эшләргә: үзара эшләрне һәм рольләрне бүлешергә, үзеңә бирелгән эшне башкарырга һәм аны гомуми эшнең бер өлеше итәргә;
- тормыш тәҗрибәсен кулланырга;
- күршең белән хезмәттәшлек итәргә;
- үз фикереңне һәм позицияңне формалаштырырга;
- уртак эшчәнлеккә һәм гомуми чишелешкә килергә;
- күршеңнең нәрсәне белүен һәм күрүен, нәрсәне белмәвен һәм күрмәвен исәпкә алып, аңлаешлы сөйләм төзергә сораулар бирергә;
- күршеңнең эш-гамәлләрен контрольгә алырга;
- сөйләмнең диалог формасын үзләштерергә.

Укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- *төрле фикерләр һәм карашлар арасында аермалыкларны аңларга, шул фикерләрнең берсенә кушылырга һәм ни өчен икәнлегенең сәбәбен дәлилләргә;*

- *тексттан геройлар әйткән фикерләрнең дөреслеген дәлилли торган фикерләрне табарга.*

Предмет нәтиҗәләр

Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре

Укучы өйрәнәчәк:

-уку тизлеген арттыра барып, сүзләрне тулы әйтеп кычкырып укырга;

-текст белән беренчел танышканда, өлешләп укыганда һәм кабатлап укыганда эчтән укырга;

-өйрәнгән әсәрләрнең авторларын – әдипләрнең һәм шагыйрьләрнең исемнәрен әйтә белергә,аларның берничә әсәрен атау, сыйныфта укыган әсәрләрнең кыскача эчтәлеген сөйләргә;

-үзеңә ошаган әдәби герой турында сөйләргә;

-геройга карта авторлык мөнәсәбәтен ачыкларга;

-төрле авторларның 3-4 әсәрен (сайлап алып) яттан сөйләргә;

-китап һәм аның элементларында җиңел ориентлашырга (автор, исеме, эчтәлеге, иллюстрацияләр);

-әсәрләрнең геройларына характеристика бирергә, төрле әсәрләрнең берничә геройларының характерларын чагыштырырга.

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- *кирәкле китапны сайлый белергә һәм элементлары буенча аның эчтәлеген билгеләргә;*
- *сайлап алган китапларны мөстәкыйль укырга;*
- *укыган әсәрләрең геройларына бәяләмә бирергә;*
- *сүзлек белән мөстәкыйль эшләргә.*

Әдәбият белеменә кереш

Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)

Укучы өйрәнәчәк:

-хайваннар турындагы, көнкүреш һәм тылсымлы әкиятләрне, мәсәлләрне аера белергә;

-әкиятләрне хикәяләрдән аерырга;

-авторлар иҗат иткән әсәрләрдә тел-сурәтләү чараларын таба һәм атый белергә(чагыштыру, сынландыру, гипербола, каршылык, фигуралар, кабатлау)

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-хайваннар турындагы әкиятләрдәге вакыйгаларның вакыт аралыгында үсешен;

-әкиятләрне әдәби әсәрләр белән чагыштырырга.

Иҗади эшчәнлеге элементлары

Укучы өйрәнәчәк:

-укыганның эчтәлеген аңларга,тиешле интонацияне, уку темпын һәм тиешле тукталышларны текст эчтәлегеннән чыгып аңлап сайлый белергә;

-программада бирелгән әсәрләрне ишетеп тыңларга һәм эмоциональ аңларга; әсәр турындагы фикерләрне телдән әйтергә(сөйләргә);
-әдәби текстларны, музыка, сынлы сәнгать әсәрләрен интерпретацияләргә (ишеткән, күргән һәм укыган әсәрләр буенча үзеңнең уйларыңны һәм хисләреңне белдерергә).

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында укучы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- шигъри һәм чәчмә әсәрләрне сәнгатьле итеп кычкырып укырга;

- дәреслектәге иллюстрацияләрне карарга, музыкаль әсәрләрне тыңларга, аларны әдәби һәм сынлы сәнгать әсәрләренең эчтәлеге белән чагыштырырга, аларга салынган фикер, хисләр һәм кичерешләрне аңларга;

- әдәби, музыкаль, сынлы сәнгать әсәрләрен анализлау барышында, телдән һәм язмача (фикерләрне язу яки кыска сочинениеләр формасында) үзеңнең шәхси кичерешләрең һәм күзәтүләрең белән уртаклашырга.

4нче сыйныф

Шәхси нәтиҗәләр

Чыгарылыш сыйныф укучысында формалашачак:

-туган илгә мәхәббәт, туган телгә сакчыл караш;

-милли үзаң;

-укуга карата теләк-омтылыш, җаваплы караш;

-әйләнә-тирә табигатькә дөрес караш;

-кешеләр белән аралаша белү культурасы.

Чыгарылыш сыйныф укучысы формалашуга мөмкинлек алачак:

- гаделлек, дөреслек, яхшылык, мәрхәмәтлелек һәм аларның киресе булган сыйфатларны тану, бәяләү;

- алган белем һәм осталыкны тормышта максатчан кулланырга өйрәнү.

Метапредмет нәтиҗәләр

Танып- белү УУГ

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- әдәби әсәрне дөрес аңлап укырга һәм анализларга;
- дөрес нәтиҗәләр чыгарырга, гомумиләштерергә;
- сәбәп-нәтиҗә бәйләнеше булдырырга.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- үз фикереңне исбатлый һәм яклый алырга күнектерергә;

- әсәр хакында дөрес фикер йөртә алырга.

Коммуникатив УУГ

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- иптәшеңне тыңлый, ишетә белергә, ишеткәнен үз фикере белән чагыштырырга;

- нәтиҗәгә килгәнче, төрле карашларны өйрәнергә һәм дөрес юлны сайларга;
- үз фикереңне телдән һәм язма формада башкаларга җиткерә белергә;
- килеп чыккан проблемаларны уртага салып хәл итәргә;
- төркемнәргә берләшергә, бер фикергә килә белергә.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *өлкәннәр һәм яшьтәшләрең белән продуктив уртак гамәл оештырырга;*
- *текст буенча сораулар бирә белергә.*

Регулятив УУГ

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- дәреснең темасын, проблемасын, максатын мөстәкыйль таба белергә;
- уку проблемасын чишәргә;
- план буенча эшли белергә;

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *үз фикерләреңне мөстәкыйль дәлилләргә;*
- *үзанализ һәм үзбәя булдырырга.*

Предмет нәтиҗәләр

Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

-текст белән беренчел танышканда, өлешләп укыганда һәм кабатлап укыганда эчтән укырга;

-өйрәнгән әсәрләрнең темасын һәм төп фикерен билгеләргә, текстны берничә мәгънәви кисәккә бүлүәргә; текстның планын төзергә һәм аны эчтәлекне сөйләгәндә куллана белергә; текстны кыскача һәм тулы итеп сөйләргә;

-дәрестә өйрәнгән төп әсәрләрнең эчтәлеген белергә. Аларның авторын һәм исемен белергә;

-ике яки өч балалар журналының исеменәйтергә һәм аларның эчтәлегенә (рубрикаларына) күзәтү ясарга;

-әдәби әсәрләрнең геройларына характеристика бирергә, бер яки берничә әсәрнең геройларын чагыштырырга. Авторның геройга мөнәсәбәтен ачыкларга;

-сайлап алып шигъри әсәрләрне яки алардан өзекләрне сөйләргә; яттан сөйләүгә сыйныфташлары тарафыннан әйтелгән тәнкыйди фикерләрне дорес кабул итәргә;

- әдәби әсәр турында үзеңнең фикереңне нигезли белергә һәм үз фикереңне әсәрдән өзекләр яки аерым җөмләләр белән дәлилләргә;

-китап һәм аның элементларында җиңел ориентлашырга (автор, исеме, эчтәлеге, иллюстрацияләр);

-бер әсәргә яки җыентыкка аннотация төзергә;

Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышындачыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-төрле юнәлештәге биремнәрне чишү максатыннан (тәкъдим ителгән исемлек буенча, билгеле бер темага чыгыш әзерләү өчен һ.б.) китапханәдән кирәкле китапларны мөстәкыйль сайларга;
-геройларга , аларның эш-гамәлләренә бәя бирүһәм биргән бәягә сыйныфташларының фикерен дөрес кабул итәргә;
-төрле мәгълүмат чаралары, төрле юнәлештәге белешмәләр һәм сүзлекләр белән мөстәкыйль эшләргә);

<u>Әдәбият белеменә кереш</u>
<u>Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)</u>
<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>
-әдәбиятның – сәнгатьнең бер чарасы буларак үсеш юнәлешен күзалларга: халык авыз иҗатыннан авторлар иҗат иткән әсәрләргә кадәр үткән араны аңларга;
-халык авыз иҗаты әсәрләрен авторлык әсәрләреннән аера белергә;
-авторлар иҗат иткән әсәрләрдә тел-сурәтләү чараларын таба һәм атый белергә(чагыштыру, сынландыру, гипербола, каршылык, фигуралар, кабатлау).
<u>Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>
- дөнья халыклары, рус халык , татар халык әкиятләрендә бирелгән дөньяны мифологик кабул итү үзенчәлекләрен күзәтергә;
- шигырьнең шагыйрь сайлаган шигъри формада бирелүенең уңышлы булуын (классик һәм бүгенге көн шигърияте әсәрләренә нигезләнеп) дәлилләргә;
- әдәби әсәрнең язылу тарихында язучы (шагыйрь, рәссам) биографиясенең әһәмиятле урын алып торуын аңларга;
-сәнгатьнең төрле төрләренә караган (әдәби, музыка, рәсем сәнгате) әсәрләрнең эчтәлек буенча гына түгел, ә бәлки авторларның тормышны кабул итүе буенча охшашлыгына да бәйле булуын аңларга.

<u>Иҗади эшчәнлек элементлары</u>
<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>
-шигъри һәм чәчмә әсәрләрне дөрес интонация белән кычкырып укырга;
-сыйныфташлар белән әдәби, рәсем сәнгате һәм музыка әсәрләре турында фикер алышырга(алардагы төп фикерләр, хис-кичерешләр);
-язмача һәм телдән (фикерләреңне әйтү яки кечкен сочинение формасында) әдәби, рәсем сәнгате һәм музыка әсәрләре турында фикер алышудан туган уйларын белән бүлешергә;
<u>Мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм коллектив белән эшләү барышында чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:</u>
- шигъри һәм чәчмә әсәрләрне сәнгатьле итеп кычкырып укырга;
- дәреслектәге иллюстрацияләрне карарга, музыкаль әсәрләрне тыңларга, аларны әдәби һәм сынлы сәнгать әсәрләренең эчтәлеге белән чагыштырырга, аларга салынган фикер, хисләр һәм кичерешләрне аңларга;
- әдәби, музыкаль, сынлы сәнгать әсәрләрен анализлау барышында, телдән һәм язмача (фикерләрне язу яки кыска сочинениеләр формасында) үзеңнең шәхси кичерешләрең һәм күзәтүләрең белән уртаклашырга.

Укыту предметының төп эчтәлеге
1нче сыйныф

№№	Бүлекләрнең исеме	Укыту программасы бүлегенең төп эчтәлеге	Сәгатьләр саны
1	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, *вакыйгаларның эзлеклеген төзү.*	40
2	**Ишетеп аңлау (аудирование)**	Яңгыраган сөйләмне ишетеп аңлау; укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү.	2
3	**Уку. Кычкырып уку**	Иҗекләп укудан сүзләп укуга күчү һәм уку тизлеген үстерә бару; кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру; сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.	5
4	**Эчтән уку**	Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү; сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү. .	Әлеге бүлекләрнең эчтәлеге, башка бүлекләргә карап, ел лэвамында комплекста тормышка ашырыла
5	**Әдәби әсәр тексты белән эшләү**	Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу.	
6	**Уку текстлары һәм фәнни-популяр текстлар белән эш**	Текст эчтәлеген аңлау; текст эчендә өлешләрне, әһәмиятле сүзләрне табу.	
7	**Төрле төрдәге һәм жанрдагы текстлар белән эшләү**	Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү; текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау (тылсымлы әкият, аптыраткыч-йөдәткеч әкият, хикәя, бишек җыры, гимн һ.б.).	
8	**Библиографик культура формалаштыру**	Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү. Кече яшьтәге мәктәп баласының дәрестән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Балалар китабы белән эшләү. Катапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру.	
9	**Сыйныфтан тыш уку**	Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү;балаларда әдәби китаплар укуга теләк булдыру.	
10	**Халык авыз иҗаты**	“Халык авыз иҗаты” төшенчәсен аңлау, кече фольклор әсәрләре (санамышлар, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр, бишек җырлары; тылсымлы, көнкүреш, хайваннар турындагы әкиятләр) жанрлары турында белемнәрен системалаштыру.	
11	**Сөйләм**	Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү; иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү; Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.	6
12	**Әдәбият белеменә**	Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзаллдына китерү. Язучының, сәнгать кешесенең,	5

	кереш **Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)**	композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру. Алар арасында уртаклык һәм специфик аермалыкларны табу. Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру.	
13	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку; поэзия тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү.	2
14	**Балаларның уку даирәсе**	Халык авыз иҗаты әсәрләре; фольклорның кече жанрлары (бишек җырлары, санамышлар, тизәйткечләр, табышмаклар, каргыш-теләкләр); халык әкиятләренең барлык төрләре, мәкальләр һәм әйтемнәр; автор әсәрләре, мәсәлләре; безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, шигырь формасында язылган тылсымлы әкиятләр, повестьлар).	6
	Барлыгы		**66**

2сыйныф

№№	Бүлекләрнең исеме	Укыту программасы бүлегенең төп эчтәлеге	Сәгать ләр саны
1	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү.	6
2	**Ишетеп аңлау (аудирование)**	Яңгыраган сөйләмне ишетеп аңлау; укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү; ишеткән сөйләмнең эчтәлеген аңлау, эчтәлек буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавап бирү.	1
3	**Уку. Кычкырып уку**	Иҗекләп укудан сүзләп укуга күчү һәм уку тизлеген үстерә бару; кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру; сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.	17
4	**Эчтән уку**	Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү; сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү. Шулай ук сүзлекләрдән кирәкле сүзлек мәкаләләрен таба белү һәм сайлап уку рамкасы эчендә алардан тиешле информацияне чыгару.	Әлеге бүлекл әрнең эчтәле ге, башка бүлекл
5	**Әдәби әсәр тексты белән эшләү**	Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу; лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау; геройларның капма-каршы фикерен һәм авторның нәтиҗәсен таба белү; төрле төр әсәрләрдәге интонация аңлау һәм белдерү (бишек җыры, сөйләк, гимн һ.б.);	

		тестның сәнгатьлелек ягыннан төзелешен әйтә белү; сөйләменә һәм эш-гамәлләренә карап, геройның характерын билгели алу, геройның үсешен күзәтү; төрле геройларның эш-гамәленә бәя бирү; чәчмә әсәрләрдә авторның фикеренә һәм лирик әсәрләрдә кичерешләренә бәя бирү; сәнгатьлелек чараларын табу.	әргә карап, ел ләвам ында компле кста тормы шка ашыры ла
6	**Уку текстлары һәм фәнни-популяр текстлар белән эш**	Текст эчтәлеген аңлау; текст эчендә өлешләрне, әһәмиятле сүзләрне табу; эчтәлекне сөйләү өчен план төзү.	
7	**Төрле төрдәге һәм жанрдагы текстлар белән эшләү**	Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү; текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау (тылсымлы әкият, аптыраткыч-йөдәткеч әкият, хикәя, бишек җыры, гимн һ.б.). Текстларны аера белү (әдәби, фәнни-популяр); чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау. Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү. Автор текстында автор позициясен күрсәтү, шулай ук лирик шигырьдә геройның хис-кичерешләрен аңлау.	
8	**Библиографик культура формалаштыру**	Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү. Катапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру.. Төрле тематик җыентыклар төзү күнекмәләре бирү. Теге яки бу язучы, шагыйрь иҗатын өйрәнгәннән соң, аның әсәрләреннән нәни җыентыклар төзү.. Әдәби китапларда җиңел ориентлашу. Китапханәдә ориентлашу.	
9	**Сыйныфтан тыш уку**	Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү;балаларда әдәби китаплар укуга теләк булдыру, китапны кешелек мәдәниятенең бер өлеше буларак кабул итәргә өйрәтү.	
10	**Халык авыз иҗаты**	"Халык авыз иҗаты" төшенчәсен аңлау, кече фольклор әсәрләре (санамышлар, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр, бишек җырлары; тылсымлы, көнкүреш, хайваннар турындагы әкиятләр) жанрлары турында белемнәрен системалаштыру; фольклор әсәрләре һәм аларның төрләре турында белү; лирик әсрләрнең үзенчәлекләре (ритм, рифма); "тема", "төп фикер" төшенчәләрен белү; герой кичерешләрен аңлату; сюжет төшенчәсен аңлау; геройга бәяләмә бирә белү; сәнгатьлелек чараларын билгели һәм таба белү; укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү.	
11	**Сөйләм**	Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү; иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү; Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү. Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.	15
12	**Язу(язма сөйләм**	Эш дәфтәрендә язмача күнегүләр башкару; күзәтүләрдән һәм тормыш тәҗрибәсеннән чыгып	3

	культурасы)	кыска сочинениеләр язу; рәсемнәргә карап мини-сочинениеләр язу.	
13	**Әдәбият белеменә кереш Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)**	Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү. Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру. Алар арасында уртаклык һәм специфик аермалыкларны табу. Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру.	9
14	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку; проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү; тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү; дәреслектәге иллюстрацияләр белән эшли белү һәм аларны әдәби текст белән чагыштыру; телдән һәм язмача үзеңнең шәхси тәэсирләреӊ белән уртаклаша алу (кечкенә сочинение һәм телдән фикерләмә).	8
15	**Балаларның уку даирәсе**	Халык авыз иҗаты әсәрләре; фольклорның кече жанрлары (бишек җырлары, санамышлар, тизәйткечләр, табышмаклар, каргыш-теләкләр); халык әкиятләренең барлык төрләре, безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, балалар әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр, әкияти повестьлар); Балалар матбугаты басмалары (балалар журналы).	11
	Барлыгы		**70**

3 нче сыйныф

№№	**Бүлекләрнең исеме**	**Укыту программасы бүлегенең төп эчтәлеге**	**Сәгатьләр саны**
1	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү.	6
2	**Уку. Кычкырып уку**	Иҗекләп укудан сүзләп укуга күчү һәм уку тизлеген үстерә бару; кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләг формалаштыру; сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.	13
3	**Ишетеп аңлау (аудирование)**	Яңгыраган сөйләмне ишетеп аңлау; укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү; ишеткән сөйләмнең эчтәлеген	Әлеге бүлекләр

		аңлау, эчтәлек буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавап бирү.	нең эчтәлеге, башка бүлекләргә карап, ел ләвамында комплекста тормышка ашырыла
4	**Эчтән уку**	Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү; сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү. Шулай ук сүзлекләрдән кирәкле сүзлек мәкаләләрен таба белү һәм сайлап уку рамкасы эчендә алардан тиешле информацияне чыгару.	
5	**Әдәби әсәр тексты белән эшләү**	Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу; лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау; геройларның капма-каршы фикерен һәм авторның нәтиҗәсен таба белү; төрле төр әсәрләрдәге интонация аңлау һәм белдерү (бишек җыры, сөйләк, гимн һ.б.); тестның сәнгатьлелек ягыннан төзелешен әйтә белү; сөйләменә һәм эш-гамәлләренә карап, геройның характерын билгели алу, геройның үсешен күзәтү; төрле геройларның эш-гамәленә бәя бирү; чәчмә әсәрләрдә авторның фикеренә һәм лирик әсәрләрдә кичерешләренә бәя бирү; сәнгатьлелек чараларын табу.	
6	**Уку текстлары һәм фәнни-популяр текстлар белән эш**	Текст эчтәлеген аңлау; текст эчендә өлешләрне, әһәмиятле сүзләрне табу; эчтәлекне сөйләү өчен план төзү.	
7	**Төрле төрдәге һәм жанрдагы текстлар белән эшләү**	Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү; текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау (тылсымлы әкият, аптыраткыч-йөдәткеч әкият, хикәя, бишек җыры, гимн һ.б.). Текстларны аера белү (әдәби, фәнни-популяр); чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау. Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү. Автор текстында автор позициясен күрсәтү, шулай ук лирик шигырьдә геройның хис-кичерешләрен аңлау.	
8	**Библиографик культура формалаштыру**	Кече яшьтәге мәктәп баласының дәрестән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү. Балалар китабы белән эшләү.. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Тематик һәм монографик җыентыклар турында күзаллау булдыру. Төрле тематик җыентыклар төзү күнекмәләре бирү. Теге яки бу язучы, шагыйрь иҗатын өйрәнгәннән соң, аның әсәрләреннән нәни җыентыклар төзү. Китапханәләрдән файдалана белү осталыгын үстерү, тәкъдим ителгән исемлек буенча китаплар сайлый белергә өйрәтү. Алфавитлы каталогыннан файдалану. Әдәби китапларда җиңел ориентлашу. Китап ахырында бирелгән эчтәлек белән эшләү. Китапның элементлары: титул бите, аннотация, китапның рәссам-бизәүчеләре турында өйрәнүне дәвам итү. Китапханәдә ориентлашу.	
9	**Сыйныфтан тыш уку**	Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү;балаларда әдәби китаплар укуга теләк булдыру, китапны кешелек мәдәниятенең бер өлеше буларак кабул итәргә өйрәтү	
10	**Халык авыз иҗаты**	“Халык авыз иҗаты” төшенчәсен аңлау, тылсымлы, көнкүреш, хайваннар турындагы әкиятләр) жанрлары турында белемнәрен системалаштыру; фольклор әсәрләре һәм аларның төрләре турында белү; мәсәлләр турында белү; хикәя жанры, әдби әкиятләр, автор шигърияте; лирик әсрләрнең үзенчәлекләре (ритм, рифма); “тема”, “төп фикер” төшенчәләрен белү; герой	

		кичерешләрен аңлату; сюжет төшенчәсен аңлау; геройга бәяләмә бирә белү; сәнгатьлелек чараларын билгеләи һәм таба белү; укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү	
11	**Язу(язма сөйләм культурасы)**	Рәсемнәргә карап мини-сочинениеләр язу	
12	**Сөйләм**	Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү; иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү. Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү. Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау	26
13	**Әдәбият белеменә кереш** **Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)**	Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү. Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру. Алар арасында уртаклык һәм специфик аермалыкларны табу. Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру.	8
14	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку; проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү; тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү; дәреслектәге иллюстрацияләр белән эшли белү һәм аларны әдәби текст белән чагыштыру; телдән һәм язмача үзеңнең шәхси тәэсирләрең белән уртаклаша алу (кечкенә сочинение һәм телдән фикерләмә)	11
15	**Балаларның уку даирәсе**	Автор әсәрләре, мәсәлләре; безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, шигырь формасында язылган тылсымлы әкиятләр, повестьлар); балалар әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр, әкияти повестьлар); күпмилләтле Россиянең һәм чит илләрнең бүгенге көн әдәбияты классиклары әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр, әкияти повестьлар).	6
	Барлыгы		**70**

4нче сыйныф

№№	**Бүлекләрнең исеме**	**Укыту программасы бүлегенең төп эчтәлеге**	**Сәг. саны**

1	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү.	1
2	**Ишетеп аңлау (аудирование)**	Яңгыраган сөйләмне ишетеп аңлау; укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү; ишеткән сөйләмнең эчтәлеген аңлау, эчтәлек буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавап бирү.	4
3	**Уку.Кычкырып уку**	Иҗекләп укудан сүзләп укуга күчү һәм уку тизлеген үстерә бару; кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру; сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.	2
4	**Эчтән уку**	Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү; сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү. Шулай ук сүзлекләрдән кирәкле сүзлек мәкаләләрен таба белү һәм сайлап уку рамкасы эчендә алардан тиешле информацияне чыгару.	Әлеге бүлекләрнең эчтәлеге, башка бүлекләргә карап, ел ләвамында комплекста тормышка ашырыла
5	**Әдәби әсәр тексты белән эшләү**	Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу; лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау; геройларның капма-каршы фикерен һәм авторның нәтиҗәсен таба белү; төрле төр әсәрләрдәге интонация аңлау һәм белдерү (бишек җыры, сөйләк, гимн h.б.); тестның сәнгатьлелек ягыннан төзелешен әйтә белү; сөйләменә һәм эш-гамәлләренә карап, геройның характерын билгели алу, геройның үсешен күзәтү; төрле геройларның эш-гамәленә бәя бирү; чәчмә әсәрләрдә авторның фикеренә һәм лирик әсәрләрдә кичерешләренә бәя бирү; сәнгатьлелек чараларын табу.	
6	**Уку текстлары һәм фәнни-популяр текстлар белән эш**	Текст эчтәлеген аңлау; текст эчендә өлешләрне, әһәмиятле сүзләрне табу; эчтәлекне сөйләү өчен план төзү.	
7	**Төрле төрдәге һәм жанрдагы текстлар белән эшләү**	Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү; текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау (тылсымлы әкият, аптыраткыч-йөдәткеч әкият, хикәя, бишек җыры, гимн h.б.). Текстларны аера белү (әдәби, фәнни-популяр); чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау. Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү. Автор текстында автор позициясен күрсәтү, шулай ук лирик шигырьдә геройның хис-кичерешләрен аңлау.	
8	**Библиографик культура формалаштыру**	Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү. Кече яшьтәге мәктәп баласының дәрестән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү. Балалар китабы белән эшләү. Катапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап	

		төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Тематик һәм монографик җыентыклар турында күзаллау булдыру. Төрле тематик җыентыклар төзү күнекмәләре бирү. Теге яки бу язучы, шагыйрь иҗатын өйрәнгәннән соң, аның әсәрләреннән нәни җыентыклар төзү. Китапханәләрдән файдалана белү осталыгын үстерү, тәкъдим ителгән исемлек буенча китаплар сайлый белергә өйрәтү. Алфавитлы каталогыннан файдалану. Әдәби китапларда җиңел ориентлашу. Китап ахырында бирелгән эчтәлек белән эшләү. Китапның элементлары: титул бите, аннотация, китапның рәссам-бизәүчеләре турында өйрәнүне дәвам итү. Китапханәдә ориентлашу.	
9	**Сыйныфтан тыш уку**	Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү;балаларда әдәби китаплар укуга теләк булдыру, китапны кешелек мәдәниятенең бер өлеше буларак кабул итәргә өйрәтү.	
10	**Халык авыз иҗаты**	“Халык авыз иҗаты” төшенчәсен аңлау, кече фольклор әсәрләре (санамышлар, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр, бишек җырлары; тылсымлы, көнкүреш, хайваннар турындагы әкиятләр) жанрлары турында белемнәрен системалаштыру; фольклор әсәрләре һәм аларның төрләре турында белү; мәсәлләр турында белү; хикәя жанры, әдби әкиятләр, автор шигърияте; лирик эсрләрнең үзенчәлекләре (ритм, рифма); “тема”, “төп фикер” төшенчәләрен белү; герой кичерешләрен аңлату; сюжет төшенчәсен аңлау; геройга бәяләмә бирә белү; сәнгатьлелек чараларын билгеләи һәм таба белү; укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү.	
11	**Сөйләм**	Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү; иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү. Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү. Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.	9
12	**Язу(язма сөйләм культурасы)**	Эш дәфтәрендә язмача күнегүләр башкару; күзәтүләрдән һәм тормыш тәҗрибәсеннән чыгып кыска сочинениеләр язу; рәсемнәргә карап мини-сочинениеләр язу; хәбәрләрнең һәм хатларның төрле төрләрен язу.	2
13	**Әдәбият белеменә кереш. Сәнгатьнең төрле төрләренә караган әсәрләр белән эшләү (әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка һ.б)**	Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү. Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру. Алар арасында уртаклык һәм специфик аермалыкларны табу. Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру.	6
14	**Иҗади эшчәнлек**	Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку; проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү; тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар	3

	элементлары	ясап укый белү; дәреслектәге иллюстрацияләр белән эшли белү һәм аларны әдәби текст белән чагыштыру; телдән һәм язмача үзеңнең шәхси тәэсирләреңбелән уртаклаша алу (кечкенә сочинение һәм телдән фикерләмә).	
15	**Балаларның уку даирәсе**	Халык авыз иҗаты әсәрләре; фольклорның кече жанрлары (бишек җырлары, санамышлар, тизәйткечләр, табышмаклар, каргыш-теләкләр); халык әкиятләренең барлык төрләре, мәкальләр һәм әйтемнәр; автор әсәрләре, мәсәлләре; безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, шигырь формасында язылган тылсымлы әкиятләр, повестьлар); балалар әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр, әкияти повестьлар); күпмилләтле Россиянең һәм чит илләрнең бүгенге көн әдәбияты классиклары әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр, әкияти повестьлар). Төрле төрдәге китаплар: тарихи, маҗаралы,фантастик, фәнни-популяр, белешмә-энциклопедик әдәбият; Балалар матбугаты басмалары (балалар журналы).	43
	Барлыгы		**70**

Тематик планлаштыру
1 нче сыйныф

№ №	Бүлек исеме	Дәрес темасы, эчтәлек элементлары	Сәг.саны
1 чирек-17сәг. Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре-17 сәг.			
1.	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	1сентябрь-Белем бәйрәме. Сөйләм. Җәйге истәлекләр. Телдән аралашуның максатларын аңлау	1
2.		Җөмлә.Сүз.Иҗек. Тел берәмлекләрен сөйләм ситуациясенә бәйле рәвештә сайлый белү Сүзләрне иҗекләргә бүлү. Иҗек калыплары, сүз басымын билгеләү. *Сөйләмне ишетеп аңлау,*	1
3.		Аваз.Калын һәм нечкә сузыклар. Сүзгә аваз-хәреф анализы ясау. Сузык һәм тартык авазлар. Сүздәге авазларның санын һәм эзлеклелеген билгеләү.	1
4.		Авазлар. Әйтелгән сүздән аерым сузык яки тартык авазны ишетеп, аерып алу. Диалогик һәм монологик сөйләмдә катнашу, аерым темалар буенча әңгәмә кору.	1
5.		[а] авазы һәм Аа хәрефләре. Сузык һәм тартык авазларны, калын һәм нечкә сузыкларны аеру Басымлы һәм басымсыз сузыкларны аеру. Фикерне телнең орфоэпик һәм интонацион нормаларын саклап җиткерү; сөйләм әдәбе үрнәкләрен дөрес куллану.	1

6.		[ә]сузык авазы һәм Әә хәрефләре. Сузык һәм тартык авазларны, калын һәм нечкә сузыкларны аеру Басымлы һәм басымсыз сузыкларны аеру	1
7.		[ы] сузык авазы һәм Ыы хәрефләре.	1
8.		[э] сузык авазы һәм Э,э(е) хәрефләре. Тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә төшенү, аның буенча сорауларга җавап бирү, әңгәмәдә катнашу.	1
9.		[и] сузык авазы һәм Ии хәрефләре. Сузык һәм тартык авазларны, калын һәм нечкә, басымлы һәм басымсыз сузыкларны аеру	1
10.		[у] сузык авазы һәм Уу хәрефләре. Диалогик һәм монологик сөйләмдә катнашу, аерым темалар буенча әңгәмә кору.	1
11.		[ү] сузык авазы һәм Үү хәрефләре Сүздәге авазларның санын һәм эзлеклелеген билгеләү. Бер яки берничә авазы белән аерыла торган сүзләрне чагыштыру	1
12.		[о] сузык авазы Оо хәрефләре. Иҗекләп уку күнекмәләрен формалаштыру (сузык аваз хәрефләренә карап, сүзләрне калын һәм нечкә итеп уку)	1
13.		[ө] сузык авазы һәм Ө,ө хәрефләре. Бер яки берничә авазы белән аерыла торган сүзләрне чагыштыру.	1
14.		[н] сонор тартык авазы һәм Нн хәрефләре. Яңгырау һәм саңгырау тартык авазларны аеру	1
15.		[л] сонор тартык авазы һәм Лл хәрефләре. Авазлар. Әйтелгән сүздән аерым сузык яки тартык авазны ишетеп, аерып алу.	1
16.		[м] сонор тартык авазы һәм М м хәрефләре. Иҗекләп уку күнекмәләрен формалаштыру (сузык аваз хәрефләренә карап, сүзләрне калын һәм нечкә итеп уку).	1
17.		[р] сонор тартык авазы һәм Рр хәрефләре. *Текстны кабул итү*	1
2чирек-15 сәг. **Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре-15 сәг.**			
18.		[й] сонор тартык авазы һәм Й,й хәрефләре. *Эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү.*	1
19.		[ң] сонор тартык авазы һәм ң хәрефе. Иҗекләп уку күнекмәләрен формалаштыру. Әдәби әйтелеш нормаларын саклап, иҗекләрне һәм сүзләрне тиешле тизлек белән уку. *Вакыйгаларның эзлеклеген төзү.*	1
20.		Яя хәрефләре. Иҗекләп уку күнекмәләрен формалаштыру (сузык аваз хәрефләренә карап, сүзләрне калын һәм нечкә итеп уку).	1
21.		Юю хәрефләре. Әдәби әйтелеш нормаларын саклап, иҗекләрне һәм сүзләрне тиешле тизлек белән уку	1

22.		Ее хәрефләре Сүзләрне, сүзтезмәләрне, җөмләләрне һәм кыска текстларны аңлап уку.	1
23.		[д]тартык авазы һәм Дд хәрефләре. Дәү әни. гади җөмлә ахырындагы тыныш билгеләренә игътибар итеп, тиңдәш кисәкләрне, эндәш сүзләрне тиешле интонация һәм пауза белән уку. [т] тартык авазы һәм Тт хәрефләре. Гади җөмлә ахырындагы тыныш билгеләренә игътибар итеп уку Сүзләрне, сүзтезмәләрне, җөмләләрне һәм кыска текстларны аңлап уку	1
24.		[з] Зз хәрефләре.Сюжетлы рәсемнәр, буенча хикәяләү характерындагы зур булмаган текстлар төзү	1
25.		[с] авазлары Сс хәрефләре. [г], [гъ] авазылары һәм Гг хәрефләре Сюжетлы рәсемнәр, буенча хикәяләү характерындагы зур булмаган текстлар төзү.	1
26.		[къ],[к] тартык авазлары һәм Кк хәрефләре.Тизәйкечләр. Тәкъдим ителгән текстның эчтәлеген аңлап орфоэпик нормаларны саклап, җөмләләрне синтагмаларга бүлеп, уку.	1
27.		Ирен-ирен [w] һәм ирен-теш [в] авазлары Вв хәрефләре.Авылда.Укылган текстның эчтәлеген үзлегеңнән кычкырып укыганда яки тыңлаганда аңлау	1
28.		[ф] тартык авазы һәм фФ хәрефләре.Укылган текстның эчтәлеген үзлегеңнән кычкырып укыганда яки тыңлаганда аңлау	1
29.		Тартык [б] авазы һәм Бб хәрефләре. Сүзләрне укуга күчкәч, орфоэпик нормаларны саклау.	1
30.		[п]тартык авазы һәм Пп хәрефләре. Болында. Милли бәйрәмебез– Сабантуй. *Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу.*	1
31.		Тартык [ш] авазы һәм Шш хәрефләре. Мәсәл. Текстны сөйләм яңалыгын белдергән кисәкләргә логик басым ясап, йөгерек укый белү	1
32.		Тартык [ж] авазы һәм Җҗ хәрефләре. . Сюжетлы рәсемнәр, үзеңнең уеннарың, күзәтүләрең буенча хикәяләү характерындагы зур булмаган текстлар төзү.	1
3чирек-19 сәг.Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре -8 сәг. Балаларның уку даирәсе –4 сәг.Ишетеп аңлау (аудирование)- 2сәг.Әдәбият белеменә кереш-2 сәг. Сөйләм-1 сәг. Кычкырып уку-2 сәг.			
33.		[ч]тартык авазлары һәм Чч хәрефләре. *Текст эчтәлеген аңлау, текст эчендә өлешләрне, әһәмиятле сүзләрне табу;*	1
34.		[х]тартык авазы һәм Хх хәрефләре. Текст өстендә эш. Зур булмаган текстны һәм шигырьләрнең эчтәлеген аңлап, сәнгатьле итеп уку күнекмәләрен шомарту	1
35.		Тартык [h] авазы һәм Һh хәрефләре. Әдәби әйтелеш нормаларын саклап, иҗекләрне һәм сүзләрне тиешле тизлек белән уку.	1
36.		Тартык [щ], [ц] авазлары һәм Цц,Щщ һәм Ёё хәрефләре. Сәнгатьле итеп уку күнекмәләрен шомарту.*Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү.*	1

37.		Калынлык һәм аеру билгесе ъ. Зур булмаган текстны һәм шигырьләрнең эчтәлеген аңлап, сәнгатьле итеп уку күнекмәләрен шомарту.*Кече яшьтәге мәктәп баласының дәрестән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану.*	1
38.		Шигырьләр уку. Г.Тукай “Туган тел”. Әдәби әйтелеш нормаларын саклап, иҗекләрне һәм сүзләрне тиешле тизлек белән уку..Тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү;	1
39.		Р.Бәшәр”Туган җир”. Универсиада авылы. Сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү	1
40.		Й.Шәрәпова”Батыр”шигыре.Сүзләрне укуга күчкәч, орфоэпик нормаларны саклау.*Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү.*	1
41.	**Балаларның уку даирәсе**	Яңа дәреслек белән танышу. “Балалар китабы белән эшләү. *Халык авыз иҗаты әсәрләре; фольклорның кече жанрлары (бишек җырлары, санамышлар, тизәйткечләр)*	1
42.	**Ишетеп аңлау (ауд)**	Сәмига Сәүбәнова “Керпе нигә курыкмый”әкияте. *Яңгыраган сөйләмне ишетеп аңлау.* Балалар китабы белән эшләү. Катапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру	1
43.	**Балаларның уку даирәсе**	Табышмаклар. Эндәшләр. Ф.Яруллин “Саескан”. *Халык авыз иҗаты әсәрләре(тизәйткечләр), табышмаклар, каргыш-теләкләр).Текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау (тылсымлы әкият, аптыраткыч-йөдәткеч әкият, хикәя, бишек җыры, гимн һ.б.).*	1
44.		Тизәйткечләр. Такмазалар.Охшаш яңгырашлы сүзләр.М.Галиев“Кайтаваз”. Разил Вәлиев “Кайтаваз кайда яши”, Аптыраткыч әкиятләр. Песәй..*Халык авыз иҗаты әсәрләре. Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү.* Кече фольклор әсәрләре (санамышлар, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр, бишек җырлары; тылсымлы, көнкүреш, хайваннар турындагы әкиятләр) жанрлары турында белемнәрен системалаштыру.	1
45.	**Әдәбият белеменә кереш**	Сүз эчендә сүз. Ш.Галиев “Чагу”, “Таяк“Шәвәли сәгате”, “Шәвәли сере”, “Мин”. *Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру.*	1
46.	**Кычкырып уку**	Ш.Галиев“Керпе таптык”, “Курыкма тимим!”” *Чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру.Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү;балаларда әдәби китаплар укуга теләк булдыру.*	1
47.	**Әдәбият белеменә кереш**	Рафаил Газизов “Беләсезме...”, Уйныйбыз”,”Кар чакыру” Сүз сыйфатлары. Авазлар охшашлыгы. Р.Корбан “Көчек”,”Яңгыр яуганда”.*Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү.*	1

48.	**Сөйләм**	Шаян шигырьләр.Л.Лерон “Бутамышлар илендә”, ”Сабантуй галәмәтләре” ”, Ф.Яруллин “Сабантуй”, *Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү.*	1
49.	**Кычкырып уку**	Хәкимҗан Халиков “Бии белмәгән аю”, “Кушамат “,“ Чылбыр әкият. ”Аю белән өч кыз”(Татар халык әкияте) *Иҗекләп укудан сүзләп укуга күчү һәм уку тизлеген үстерә бару.*	1
50.	**Балаларның уку даирәсе**	Чылбыр әкият. “Бияләй” (Украин халык әкияте) Яңгыравык шигырьләр Р.Бәшәр”Авылга кайту”,”Авазлар” “Бал корты”,”Авазлар”, “Аксак кәҗә”, Ф.Яруллин “Черкиләр җыры. *Халык әкиятләренең барлык төрләре, мәкальләр һәм әйтемнәр; автор әсәрләре, мәсәлләре;*	1
51.	**Ишетеп аңлау (ауд)**	Ф.Яруллин “Хыялый чебеш”. *Укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү.*	1
4нче чирек-15 сәг. Кычкырып уку-3 сәг. Балаларның уку даирәсе-2 сәг. Иҗ. эшч. элементлары-2 сәг. Әдәбият белеменә кереш-3 сәг. Сөйләм-5 сәг.			1
52.	**Иҗ. эшч. элементлар ы**	Э.Шәрифуллина “Бәйрәм ашы - кара-каршы”. *Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку.*	1
53.	**Кычкырып уку**	Х.Халиков “Әллә ул да белә микән?”, “Песи үләне”,”Каен җиләге”, “Тузганак”, “Энҗе чәчәк”, “Көймәче мәче”. *Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.*	1
54.	**Иҗ. эшч. элементлар ы**	Йолдыз “Урынсызга әрләмә”шигырьләре, Әхсән Баян “Эт янында тиеннәр”,Чебешләре хакына”, “Яхшылык кире кайта” хикәяләре.*Тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү*	1
55.	**Балаларның уку даирәсе**	Кызлар һәм малайлар турында.Р.Миңнуллин “Үзебез генә калгач”, “Малайлар бәйрәме иде”. Ш.Галиев ”Шауламагыз, әти йоклый”. Санамыш, тизәйткеч, үртәвеч. “Өтерне кайда куярга?*Фольклорның кече жанрлары (бишек җырлары, санамышлар, тизәйткечләр, табышмаклар, каргыш-теләкләр);*.	1
56.	**Әдәбият белеменә кереш**	Шигырьдә юмор хисе. Язучы фантазиясе. Р.Кутуй “Төнге әкият”, Р.Миңнуллин “Шүрәлесез урман”.*Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру*.	1
57.	**Кычкырып уку**	Дөньяны кем ничек күрә.Р.Хисмәтуллин “Хәерле иртә”, Х.Халиков”Әгәр күрә белсәгез” Шагыйрь нәрсә күрә һәм нәрсә ишетә.*Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.*	1
58.		Р.Вәлиева “Кыңгырау чәчәк”. *Кычкырып уку, чылбырлап уку.*	1
59.	**Әдәбият белеменә кереш**	Шагыйрь нәрсә күрә һәм нәрсә ишетә. Х.Халиков”Тартар белән сөйләшү”, “Аксак кәҗә” . Идрис Туктар “Җем-җем!.. Чвик!..”хикәясе, Фирая Зыятдинова “Мин андый малай түгел!”Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү	1

60.		Фәйрүзә Мөслимова “Хәйләкәр каләм”. Автор әсәрләре.*Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру. Алар арасында уртаклык һәм специфик аермалыкларны табу*.	1
61.	**Сөйләм**	Р.Вәлиева “Урман әкияте” .*Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү.*	1
62.		Әкиятләр : “Кем нәрсә ярата?, “Аю белән тычкан”, “Абый белән эне”. *Диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү; иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү;*	1
63.		М.Галиев “Шүрәле һәм Җил”, Р.Корбан,”Шүрәле рәхмәт әйткән”. В.Хәйруллина “Сүзне сүз ашаган”, “Сакчы Шүрәле”.Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку; проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү.	1
64.	**Балаларның уку даирәсе**	Габдулла Тукай “Шүрәле”әкияте. Бутамыш әкият.Шүрәле.Бертуган Гриммнар “Дөньяда булмаган әкият”.*Безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, шигырь формасында язылган тылсымлы әкиятләр, повестьлар)*	1
65.	**Сөйләм**	М.Әгъләмов “Килсен безгә әкият” Ренат Харис “Сине көтә тыныч таң”,”Матур өй”. . Рәссам нәрсә күрә. *Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.*	1
66.		Х.Туфан “Юкмыш бабай әкияте”, *Р.Фәйзуллин Табигать кочагында”, “Хыял”* “Серле ачкыч” мәктәп клубына хат язу Рифмалашкан сүзләр. Уку техникасын үстерү күнегүләре. *Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.*	1

2 нче сыйныф

№ №	Бүлек исеме	Дәрес темасы, эчтәлек элементлары	Сәг.с аны
1 чирек 16 сәг. Сөйләм һәм уку эшчәнлеге төрләре – 4 сәг. Кычкырып уку-5 сәг.Эчтән уку-4 сәг.Ишетеп аңлау (аудирование) -1 сәг. Сөйләм -2 сәг.			
1.	**Сөйләм, уку эшчәнлеге**	Сөйләм һәм уку эшчәнлеге төрләре - 4с. *Белдекле керпедә кунакта (21с)* *Белдекле керпедә кунакта* *Катапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру.* *Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү.*	1
2.		Г.Тукай “Кәҗә белән Сарык “ әкиятенең жанр үзенчәлеге. *Эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү.*	1

		Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү	
3		Г.Тукай “Кәҗә белән Сарык “ әкиятен уку. *Эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү*	1
4.		Г.Тукай әсәрләрендә халык авыз иҗатының чагылышы. *“Халык авыз иҗаты” төшенчәсен аңлау, кече фольклор әсәрләре (санамышлар, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр, бишек җырлары; тылсымлы, көнкүреш, хайваннар турындагы әкиятләр) жанрлары турында белемнәрен системалаштыру*	1
5	**Кычкырып уку**	Кычкырып уку– 5. Халык авыз иҗаты (11с) Хайваннар турындагы һәм халык әкиятләре. “Батыр әтәч” татар халык әкиятен уку. *Иҗекләп укудан сүзләп укуга күчү һәм уку тизлеген үстерә бару.Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү.*	1
6		Хайваннар турындагы һәм халык әкиятләрен уку. Йолдыз “Кояшка җавап”шигырен уку. *Балаларда әдәби китаплар укуга теләк булдыру.Текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау*	1
7.		Сыйныфтан тыш уку. Йорт хайваннары турындагы халык әкиятләрен уку. *Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү.Китапханәдә ориентлашу.*	1
8.		Йорт хайваннары турындагы халык әкиятләрен уку. “Әтәч патша”. *Кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру; сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү*	1
9.		Кыргый җәнлекләр турындагы әкиятләр."Бүдәнә белән төлке”. *Текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау (тылсымлы әкият, аптыраткыч-йөдәткеч әкият, хикәя, бишек җыры, гимн һ.б.).*	1
10.	**Эчтән уку**	Эчтән уку – 4с. Кыргый җәнлекләр турындагы әкиятләр.”Аю белән төлке” әкиятен уку. *Герой кичерешләрен аңлату. Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү.Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү.*	1
11.		Аз булса да үз акылың булсын.М.Гафури.“Тавык белән үрдәк”. *Сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү.*	1
12.		Җәнлекләр турында гуцул халык әкияте.“Хәйләкәр керпе”. *Геройга бәяләмә бирә белү,“тема”, “төп фикер” төшенчәләрен белү.* *Шулай ук сүзлекләрдән кирәкле сүзлек мәкаләләрен таба белү һәм сайлап уку рамкасы эчендә алардан тиешле информацияне чыгару.*	1
13.		Дуслык турында мәкальләр. Г.Юнысова “Керпе кайгысы”. *Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү.*	1
14	**Ишетеп аңлау**	Ишетеп аңлау (аудирование): – 1с. Сыйныфтан тыш уку. Тылсымлы әкиятләр. “Гөлчәчәк” әкиятен уку. Уку техникасын тикшерү. *Яңгыраган сөйләмне ишетеп аңлау укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре*	1

	(аудирование)	*сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү; ишеткән сөйләмнең эчтәлеген аңлау, эчтәлек буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавп бирү.*	
15	**Сөйләм**	Сөйләм- 4с Тылсымлы әкиятләр.”Өч кыз” әкияте өстендә эш. Мөстәкыйль эш №1 “Халык авыз иҗаты” *Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү.Халык әкиятләренең барлык төрләре.*	1
16.		Автор әкиятләре белән борынгы әкиятләр арасындагы идея уртаклыгы. *Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү.Фольклор әсәрләре һәм аларның төрләре турында белү.*	1
		2 нче чирек 14сәг. **Язу(язма сөйләм культурасы) -3 сәг.Сөйләм-11 сәг.**	
17.		Ш.Галиев әсәрләрендә мәзәк мәсьәләләр. *Диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү.*	1
18.		Ш.Галиев “Котбетдин мәргән”(мәзәк маҗара). *Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү.*	1
19.	**Язу(язма сөйләм культурасы)**	Язу(язма сөйләм культурасы) – 3с. Бөҗәкләр турындагы шигъри әсәрләр.З.Мансур”Кырмыска һәм малай”. Эш дәфтәрендә язмача күнегүләр башкару.	1
20.		Сыйныфтан тыш уку. Уйдырма әкиятләр.Н.Исәнбәт “Мыраужан агай хәйләсе”. *Күзәтүләрдән һәм тормыш тәҗрибәсеннән чыгып кыска сочинениеләр язу*	1
21.		Автор әкиятләре.”Музей йортына сәяхәт”. Г.Вәлиева “Су әкияте”н уку. *Рәсемнәргә карап мини-сочинениеләр язу.*	1
22.	**Сөйләм**	Сөйләм – 11с. *Белмәмештә кунакта– 4с* Йолдыз. “Белмим” әсәрен уку. *Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.*	1
23.		Замана баласы. Р.Вәлиева “Замана баласы”. *Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау*	1
24.		Эш эшкә өйрәтә. Ф.Яруллин “Эшнең аның берние юк”. *Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү.*	1
25.		Илен сөйгән, ир булган. Җ.Дәрзаман “Солдат булдым”. *Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.*	1
26.		*Укымышлы Ябалак янында– 4с .* ”Музей йортына сәяхәт”. *Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү*	1
27.		Хоккулар. Кыска шигырьләр.Н.Ахунова “хоккулар”ы Кыска шигырьләр. ”Музей йортына сәяхәт”.	1
28.		“1нче яртыеелыкта үткәннәрне кабатлау” Контроль эш.	1
29.		Хаталар өстендә эш. Сыйныфтан тыш уку. Әкият һәм чынбарлык бергәлеге. Э.Шәрифуллина “Алтын балык”. *Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү*	1
30.		*Аю өнендә– 4с.*	1

		И.Лерон “И ямьле дә соң дөнья!” *Лирик әсрләрнең үзенчәлекләре (ритм, рифма);*	
		3 нче чирек 20 сәг.(Сөйләм-2с Иҗади эшчәнлек элементлары- 8с Әдәбият белеменә кереш – 9с , Әдәби әсәр тексты белән эш – 1 сәг.	
31.		”Музей йортына сәяхәт”. “Музей йорты”.	1
32.		Күзәтә белгән кеше– бәхетле кеше. И.Туктар “Урман букеты”. *Автор текстында автор позициясен күрсәтү, шулай ук лирик шигырьдә геройның хис-кичерешләрен аңлау.*	1
33.	**Иҗ. эшч. элемент.**	Иҗади эшчәнлек элементлары- 8с. “Серле ачкыч” мәктәп клубына хат язу.Р.Миңнуллин “Чыршы әйләнәсендә”. *Сәнгатьлелек чараларын билгели һәм таба белү;*	1
34.		*Күрү ноктасы(19с)* Күзәтү ноктасы.Р.Харис “Төсле рәсем”. А.Юнысова “Телевизор”. *Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку*	1
35.		Дөньяны танып белүнең яңа ысуллары.Ш.Галиев “Яңа фотоаппарат”.Ф.Садриев. Тәҗрибә. *Дәреслектәге иллюстрацияләр белән эшли белү һәм аларны әдәби текст белән чагыштыру*	1
36.		Хыялда тудырган дөнья. Р.Миңнуллин “Рәсем”. Р.Сарби “Рәсем”. *Телдән һәм язмача үзеңнең шәхси тәэсирләрең белән уртаклаша алу (кечкенә сочинение һәм телдән фикерләмә)*	1
37.		Сыйныфтан тыш уку. ”Музей йортына сәяхәт”. Р.Миңнуллин “Ак кыш”. *Әдәби китапларда җиңелориентлашу*	1
38.		Г.Гыйлманов “Күңел күзе”. Г.Юнысова “Күзләр”әсәрен уку. *“Тема”, “төп фикер” төшенчәләрен белү; герой кичерешләрен аңлату;*	1
39.		Р.Миңнуллин“Ай нәрсәгә охшаган”.Н.Арсланов “Сезнеке”. *Проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү;тиешле интонацияне дорес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү*	1
40.		Дөньяга төрлечә караш.М.Әгъләмов “Ямь-яшел”.М.Шабаев “Идел суы”. Н.Мадьяров “Үз шәүләсен куркыткан”. Геройның характерын билгели алу, геройның үсешен күзәтү; төрле геройларның эш-гамәленә бәя бирү.	1
41.	**Әд.бел. кереш**	Әдәбият белеменә кереш – 9с. Дөнья белән танышу (боз аша). Ф Садриев “Боз өстендә”*Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү.*	1
42.		Бер тамчы суга дөнья ничек сыйган? Г.Шаһи “Тамчы”.	1
43.		Сыйныфтан тыш уку. Бинокльдән күзәтү.Р.Фәйзуллин “Бинокль”.Г.Тукай “Карлыгач”. *Тестның сәнгатьлелек ягыннан төзелешен әйтә белү;*	1
44.		Син– миңа, мин – сиңакарыйм..Р.Хафизов “Күңел күзе”. *Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру.*	1
45.		Алар– безгә, без– аларга карыйбыз. Җ.Дәрзаман “Балык тотты”, Б.Рәхмәт “Гөлйөзем белән чебен”.Р.Корбан “Чыпчык” Лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау; геройларның капма-каршы фикерен һәм авторның нәтиҗәсен таба белү;	1

46.		Үсемлекләр дә хыяллана. Ф.Зыятдинов “Карга белән Шөпшә”.Л.Лерон “Керән”. *Эчтәлекне сөйләү өчен план төзү.*	1
47.		”Музей йортына сәяхәт”, Ж.Дәрзаман “Күбәләк кар”.Ш.Галиев.”Сизгер суган”. *Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру.Алар арасында уртаклык һәм специфик аермалыкларны табу.*	1
48.		Бер предметка төрлечә караш. Р.Миңнуллин “Кем соң минем Әби?”.	1
49.		Кечкенә дә төш кенә.Ә Моталлапов “Кечкенә дә төш кенә”. Л.Шәех “Картлар нигә шатлар?”. *Төрле төр әсәрләрдәге интонация аңлау һәм белдерү (бишек җыры, сөйләк, гимн һ.б.);*	1
50.	**Әдәби әсәр тексты белән эшләү**	Әдәби әсәр тексты белән эшләү– 3с. Сыйныфтан тыш уку. ”Музей йортына сәяхәт”.Р.Миңнуллин “Йорт агачлары”. Уку техникасын тикшерү. *Сөйләменә һәм эш-гамәлләренә карап, геройның характерын билгели алу, геройның үсешен күзәтү.Автор текстында автор позициясен күрсәтү, шулай ук лирик шигырьдә геройның хис-кичерешләрен аңлау.*	1
		4 чирек 18 сәг. **Әдәби әсәр тексты белән эш- 2 сәг. Уку текстлары һәм фәнни-популяр текстлар белән эш– 5 сәг.Балаларның уку даирәсе– 11 сәг.**	
51.		“Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы. Г.Тукай “Бу кайчак була?”, Р.Корбан “Ел фасыллары”, Г.Афзал “Беренче кар”. Мөстәкыйль эш №2 “Күрү ноктасы” . *Теге яки бу язучы, шагыйрь иҗатын өйрәнгәннән соң, аның әсәрләреннән нәни җыентыклар төзү.Текстларны аера белү (әдәби, фәнни-популяр)*	1
52		Мин һәрвакыт үзем булып калам.Р.Миңнуллин “Төрле кешеләр була”,”Юкка малай булганмын”. *Төрле геройларның эш-гамәленә бәя бирү .Чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау.*	1
53.	**Уку текст. һәм фәнни-популяр текст. белән эш**	Уку текстлары һәм фәнни-популяр текстлар белән эш– 5с Кем нәрсәгә шатлана?Р.Вәлиева “Шатлык кызы”. *Текст эчтәлеген аңлау, эчтәлекне сөйләү өчен план төзү. Чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау*	1
54.		*Балалар өчен газета һәм журналлар.(5с)* Р.Миңнуллин “Малайлар сөйләшә”. *Балалар матбугаты басмалары (балалар журналы).*	1
55		Яңалыклар ничек тарала? *Текст эчендә өлешләрне, әһәмиятле сүзләрне табу*	1
56		Сыйныфтан тыш уку. Балалар журналлары. *Китапны кешелек мәдәниятенең бер өлеше буларак кабул итәргә өйрәтү*	1
57		Балалар газеталары. *Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу.*	1
58	**Балаларның уку**	Балаларның уку даирәсе – 11с.*“Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы. Ш.Галиев “Тынлык”.19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре*	1

59	**даирәсе**	*Шагыйрь өчен табигать– серле һәм җанлы дөнья(4с)* Шагыйрь өчен табигать– серле һәм җанлы дөнья.Г.Хәсәнов “Имән каргасы”. *Укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү.*	1
60		Г.Морат “Табигать белеме”. Дәреслектәге иллюстрацияләр белән эшли белү һәм аларны әдәби текст белән чагыштыру	1
61		Якты тәрәзә каршында. ”Музей йорты”на сәяхәт. Кышкы урман матурлыгы.Ә.Еники “Кышкы урман”, Йолдыз “Бәхетле агач”. *Әдәбият, рәсем сәнгате, гамәли сәнгать,сынлы сәнгать, музыка. Алар арасында уртаклык һәм специфик аермалыкларны табу*	1
62		Шаяртуның да бер төп мәгънәсе була. М.Галиев “Көзге каршында”, М.Шабаев “Зәңгәр песи”. *Балалар әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр, әкияти повестьлар)*	1
63		Якты күл сагышы.Ф.Сафин”Якты күл сагышы”,М.Фәйзуллина “Агачлар да күлмәк алыштыра”.	1
64		Сыйныфтан тыш уку. *Кызык һәм көлкеле хәлләр– 6с.* Көлке ничек туа? Л.Лерон “Тишек хәтер”*Сюжет төшенчәсен аңлау.*	1
65		Хаталар өстендә эш. Гаҗәпнең дә гаҗәбе, мәзәкнең дә мәзәге.Э.Шәрифуллина “Оттырды”, Л.Лерон “Гаҗәп хәлләр” *Автор әсәрләре.Укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү.*	1
66		“2нче яртыеллыкта үткәннәрне кабатлау” Контроль эш	1
67		Искитмәле тамашалар.М.Галиев “Тамаша”, М.Мөхәммәтшин“Көчле булсам”. Р.Корбан.Кояш – безнең дустыбыз.*Телдән һәм язмача үзеңнең шәхси тәэсирләреӊ белән уртаклаша алу (кечкенә сочинение һәм телдән фикерләмә)*	1
68		Йолдыз “Матурлык”. Р.Вәлиева “Яңа көрәк”. Серле ачкыч” мәктәп клубы членнарына биремнәр. Йомгаклау дәресе.	1
69			
70			

3 нче сыйныф

№ №	Бүлек исеме	Дәрес темасы, эчтәлек элементлары	Сәг. саны
1	**Сөйләм һәм уку эшчәнлеген**	**Иң күңелле чак.** Б. Рәхмәт “Иң күңелле чак”, “Музей йорты”на сәяхәт. И. Грабарь”Сентябрь кары”.Музыка “Тын бакчада(Ә. Ерикәй сүз,М. Мозаффаров муз.) Р. Вәлиева “Җәй һәм бала” Р. Хисмәтуллин “Июль аланы” ***Китапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап***	1

	еӊ төрләре	***төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру.***	
2	**Сөйләм һәм уку эшчәнлеген еӊ төрләре**	**Җәйне сагыну .** М. Галиев “Җиләктән кайтканда”, “Музей йорты”на сәяхәт. Г. Эйдинов “Мастерской тәрәзә-се” Музыка “Таң атканда” (С. Хәким сүз, т.х.к.) М. Мирза “Күздә бермәл”, “Көз”, “Болыт” М. Гафури “Болын” ***Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү.***	1
3	**Сөйләм** Библиографик культура формалашт ыру	**Җәйне сагыну .** М. Мирза “Күздә бермәл”, “Көз”, “Болыт” **М. Гафури “Болын” ***Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.***	1
4		**Күк йөзендә болыт-рәсемнәр.** Б. Рәхимова”Шук болытлар, батыр җил, якты кояш”,Р. Корбан “Көз нигә моңая”Р. Вәлиева “Яңгыр, яу!”, Йолдыз “Салават күпере” Н. Дәүли “Бала болыт” ***Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү***_Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү._	1
5	**Сөйләм**	**Яңгырның ял көне** Л.Лерон”Яңгырның ял көне”. “Музей йорты”на сәяхәт.Ф. Васильев “Яңгыр алдыннан” Музыка. “Яңгыр, яу !”жыры.Р. Вәлиева “Китмә әле, бераз тор”,М. Әлимбаев “Салават күпере” М. Җәлил “Яңгыр ***Диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү.*** Р. Вәлиева “Китмә әле, бераз тор”,М. Әлимбаев “Салават күпере” М. Җәлил “Яңгыр ***Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.***	1
6	**Уку Кычкырып уку**	**Җир өстенә яфрак ява.** Р. Мингалим “Август каеннары”, З. Туфайлова “Яфрак ява**.** Ш. Маннур “Көзге урманда” ***Күзәтүләрдән һәм тормыш тәҗрибәсеннән чыгып кыска сочинениеләр язу.***	1
7	**Сөйләм**	**Сыйныфтан тыш уку. Алтын көз.** Ф. Хөсни “Яфрак коелганда”, “Музей йорты”на сәяхәт. И. Остроухов “Алтын көз”. Музыка Н. Җиһанов “Кырлай” симфоник поэмасы.. К. Тәхау “Көзге урман” Х. Әюп “Әбиләр чуагы”, Р. Әхмәтҗан “Соңгы яфрак” ***Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү; иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү***	1
8	**Сөйләм һәм уку эшчәнлеген еӊ төрләре** Ишетеп аңлау (аудировани е)	**Кыр казлары китә җылы якка.** М. Мазунов “Карап торам”, Г. Хәсәнов “Кыр казы”, “Музей йорты”на сэяхәт.. “Казлар” картинасы ***Вакыйгаларның эзлеклеген төзү***_.Сөйләмне ишетеп аңлау; укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү; ишеткән сөйләмнең эчтәлеген аңлау, эчтәлек буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавп бирү._	1
9	**Сөйләм**	**Йорт казлары — гаҗәп кызык кошлар.** Г. Бәширов “Ана каз белән ата каз һәм аларның унике	1

		бәбкәсе” Н. Гыйматдинова “Казлар”. ***Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү***	
10	**Балаларның уку даирәсе**	**Тәрбияче попугай .**Г. Остер “Серне ачты”**.** В. Хәйруллина “Тәрбияче попугай” ***Балалар әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр, әкияти повестьлар)***	1
11	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	**Әнис Шакировның куен дәфтәре.** Н. Сладков “Күзалдавычлар” , “Музей йорты”на сәяхәт. “Февраль зәңгәрлеге”, “Кышкы зәңгәрлек” картиналары” ***.** Әминәнең куен дәфтәреннән өзекләр ***Сөйләмне ишетеп аңлау.*** Р. Әхмәт “Сыкы”, “Музей йорты”на сәяхәт. “Февраль зәңгәрлеге”, “Кышкы зәңгәрлек” картиналары”**.** Әминәнең куен дәфтәреннән өзекләр” ***Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.***	1 1
12	**Сөйләм** Библиографик культура формалаштыру	**Әнис Шакировның куен дәфтәре.** Н. Сладков “Кем остарак”, Р. Корбан “Мәктәпкә озату бәйрәме”. Әмирнең куен дәфтәреннән табышмаклар.” ***Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү.*** *Тематик һәм монографик җыентыклар турында күзаллау булдыру*	1
13		**Сыйныфтан тыш уку. “Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы.** Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы. Г. Паушкин “Кыш”,Г. Рәхим “Безнең тауда”, “Музей йорты”на сәяхәт. Р. Шәмсетдинов “Ботинкалар” **.** “Музей йорты” М. Кузнецов “Балачагым урамы”. ***Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү*** *.Әдәби китапларда җиңел ориентлашу.*	1
14	**Уку Кычкырып уку**	**Серле чишмә, моңлы.** Н. Әхмәдиев “Чишмәгә суга барам” **.** К. Кәримов “Кышкы мәтрүшкәләр”. ***Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.****Кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру*	1
15		**Сарбайның батырлыгы.** Н.Гыйматдинова “Сарбай” ***Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү; сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү. .***	1
16	**Сөйләм** Библиографик культура формалаштыру	**Сарбайның батырлыгы.** Н.Гыйматдинова “Сарбай” ***Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү.****Китап ахырында бирелгән эчтәлек белән эшләү.* **1чирек уку тизлеген тикшерү.*****Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү.****Китапханәләрдән файдалана белү осталыгын үстерү, тәкъдим ителгән исемлек буенча китаплар сайлый белергә өйрәтү.*	1

17	**Кычкырып уку**	**Эш кешене тәрбияли, ялкаулык боза.** Әфган халык әкияте “Иң яхшы дару”, **.** Йолдыз ”Охшашлык” Уйгур халык әкияте “Тылсымлы китмән” **.** Л. Лерон “Әкияти башламнар” ***Сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү.***	1
18	**Балаларның уку даирәсе**	**Һәр җәнлекнең үз төсе.**Инглиз халык әкияте “Көрән төстәге пингвин баласы” **.** Э. Шәрифуллина “Әкият кайда?” ****.** Нугай халык әкияте “Карт белән Су анасы” ***Халык әкиятләренең барлык төрләре, мәкальләр һәм әйтемнәр; автор әсәрләре, мәсәлләре***	1
19	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	**Эш үткәч үкенүдән файда юк.** Монгол халык әкияте “Өтәч таңда нигә кычкыра?”**.** Алман халык әкияте “Сандугач белән Аю”**.** Эвенк халык әкияте “Өтәч нигә кычкыра?” ***Эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү.***	1
20		**И куян, куян....** Манси халык әкияте “Куянның колагы нигә озын?”**.** Каракалпак халык әкияте “Җәй белән кыш нигә көрешми.***Вакыйгаларның эзлеклеген төзү. Эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү.***	1
21	**Кычкырып уку**	**Җәнлекләр арасында да патша була.**Кабардин халык әкияте. “Җәнлекләр патшасы” **.** Латыш халык әкияте “Шайтанга ничә яшь” ***Кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру***	1
22	**Сөйләм Библиографик культура формалаштыру**	**Җәнлекләр арасында да патша була.** Кабардин халык әкияте. “Җәнлекләр патшасы” Казакъ халык әкияте “Юмарт дөя” ***Диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү.****Китапның элементлары: титул бите, аннотация, китапның рәссам-бизәүчеләре турында өйрәнүне дәвам итү.*	1

23	**Сөйләм** Халык авыз иҗаты	**Комсызлык китергән бәла.** Венгр халык әкияте. “Комсызлык бәласе”, Африка негрлары әкияте “Сырны ничек бүлгәннәр” . ***Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү.***Фольклор әсәрләре һәм аларның төрләре турында белү Литва халык әкияте “Итагатьле мәче” **.** Әфган халык әкияте “Табышны ничек бүләргә?” Новеғ халык әкияте“Кабартма” ***Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.*** Әдәби әкиятләр, “тема”, “төп фикер” төшенчәләрен белү	1
24		**Хыял дөньясында.** Л. Лерон “Хыял”, Йолдыз “Антенналы бәрәңге” **.** Л. Лерон “Хыялый Акбай”, Ә. Габиди “Тере антенналар” ***Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.***Герой кичерешләрен аңлату; сюжет төшенчәсен аңлау; геройга бәяләмә бирә белү	1
25	**Сөйләм** Халык авыз иҗаты	**Мәче малае Шукбай.** Л. Лерон “Мәче малае Шукбай”-1, 2 ,бүлек**.** Ф. Мөслимова “Хыялый”. З. Гомәрова “Хыялларым” ***Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү.*** *Әсәрләрнең үзенчәлекләре (ритм, рифма)*	1
26	**Сөйләм** Халык авыз иҗаты	**Сыйныфтан тыш уку. Мәчеләр дә кешеләрчә яши.** Л. Лерон “Шукбай балык тота”, “Хат”. Б. Рәхмәт “Ничек өйрәнергә” ***Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау***. *Автор шигърияте*	1
27	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	**“Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы.** Р. Фәйзуллин “Тугайда”, А. Әхмәтгалиева “Болытта җиләк үсә” **.** Ф. Садриев “Юкка көттеләр” ***Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку***	1
28		**Нәниләрнең хыялы.** А. Гыйләҗев “Суык” ***Проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү*** **Дүрт аяклы дустым .** А. Алланазаров “Дустымны эзлим” ***.** В.Хәйруллина “Кем булам ” Йолдыз “Этем югалды бүген” ***Тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү***	1
29		**Батырлыкка җирдә урын бар.** Р. Гыйззәтуллин “Батырлык”. **.** Г. Рәхим “Иске самавыр торбасы” ***Дәреслектәге иллюстрацияләр белән эшли белү һәм аларны әдәби текст белән чагыштыру***	1
30	**Балаларның уку даирәсе**	**Барысын да яратам.** Р.Вәлиев “Барысын да яратам”, Ш. Маннур “Яратам”**.** М. Хөсәен “Китап”, С. Урайский “Туган ил”.Музей йорты “Кырлай авылы.Күпер ***Төрле төрдәге китаплар: тарихи, маҗаралы,фантастик, фәнни-популяр, белешмә-энциклопедик әдәбият; Балалар матбугаты***	1

		басмалары (балалар журналы).	
31	**Кычкырып уку.** Төрле төрдәге һәм жанрдагы текстлар белән эшләү	**Барысын да яратам.** Ш. Маннур “Яратам”, Р. Вәлиев “Чыпчык”,”Барысын да яратам”**.** М. Хөсәен “Китап” **С. Урайский “Туган ил”.Музей йорты “Кырлай авылы.Күпер” ***Кычкырып уку теләге формалаштыру.***Автор текстында автор позициясен күрсәтү, шулай ук лирик шигырьдә геройның хис-кичерешләрен аңлау.	1
32		**Авыл хикмәтләре.** А. Гыймадиев “Шәмси маҗаралары”. ***Чылбырлап уку теләге формалаштыру.*** Текстларны аера белү (әдәби, фәнни-популяр); чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау. Н. Кәримова “Авылым җыры” Музей йорты “Зөя — татар елгасы” ***Рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру*** . Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү	1
33	**Кычкырып уку.** Әдәби әсәр тексты белән эшләү	**Җәйге кояш астында.** В. Нуриев “Кем катырак суга”, “Музей йорты”на сәяхәт.Б. Кустодиев “Идел. Салават күпере.” ***Кычкырып уку теләге формалаштыру.****Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу* “Музей йорты”на сәяхәт.Б. Кустодиев “Идел. Салават күпере” Р. Вәлиева “ Яңгыр белән Кояш” ***Чылбырлап уку теләге формалаштыру.****Лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау*	1
34		**Сыйныфтан тыш уку. Шатлык— тәнгә сихәт.** Г. Сабитов “Тәүге шатлык” . Ә. Баянов “Тургай” . ***Рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру****Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Тематик һәм монографик җыентыклар турында күзаллау булдыру.*	1
35	**Иҗади эшчәнлек элементлар ы**	**Контроль эш №1 “Әсәрләрнең төп темалары”*Язмача үзеңнең шәхси тәэсирләрең белән уртаклаша алу (кечкенә сочинение һәм телдән фикерләмә).***	1
36	**Әдәбият белеменә кереш Сәнгатьнең төрле төрләренә**	**Болын патшасы.** Н. Гыйматдинова “Болын патшасы”, “Музей йорты”на сәяхәт. Ф. Халиков “Гаилә портреты”**.** Н. Гыйматдинова “Болын патшасы. ***Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру.****Геройларның капма-каршы фикерен һәм авторның нәтиҗәсен таба белү*	1
37		**Чишмә буенда.**А. Әхмәтгалиева “Безнең чишмә”, “Музей йорты”на сәяхәт.Ф. Әминов “Су буе”, Музыка “Бормалы су” т. х. к. ***Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру****.Текстның*	1

	караган	*сәнгатьлелек ягыннан төзелешен әйтә белү*	
38	**эсәрләр белән эшләү**	**Туган як кышы** Г. Бәширов “Беренче кар” Р. Мәннан “Кыш килә” **Н. Сладков “Кышкы җәй” ***Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү.***Сәнгатьлелек чараларын табу.*	1
39	Әдәби әсәр тексты белән эшләү	**Кар ул муллык билгесе** М. Мазунов “Яңа карлар ява”, И. Солтан “Кар ник шыгырдый” .И. Солтан “Кар ник ява” Ф. Зыятдинов “Муллык билгесе”, М. Мирза “Кышның китәсе килми”. ***Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру.***	1
40	Халык авыз иҗаты	**Сыйныфтан тыш уку. Кыш шатлыгы.** С. Урайский “Кыш шатлыгы” Р. Вәлиева “Каникул вакытында” ***Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү.***	1
41		**Кыш шатлыгы.** Р. Миңнуллин “Кар бәйрәме”, “Музей йорты”на сәяхәт. “Тылсымлы кыш”,-”Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы ***Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру.***	1
42		**Дәреслекнең 2 нче кисәге . Мәсәл серләренә төшенәбез.** Эзоп “Давыл белән Кояш”,”Балыкчы”,Г. Тукай “Җил илә кояш”. Ф. Яруллин “Мактану бәласе” . К. Насыйри “Төлке белән Әтәч” ” ***Алар арасында уртаклык һәм специфик аермалыкларны табу. Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру.****Мәсәлләр турында белү; укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү.*	1
43	**Сөйләм** Халык авыз иҗаты	**Тапкырлык үлемнән коткара.** Н. Исәнбәт “Ябалак белән чыпчык”, Татар халык әкияте “Ябалак белән чыпчык” . М. Гафури “Маймүн белән күзлекләр”, “Чикерткә белән кырмыска” .Г. Тукай “Көзге белән маймыл”, Г. Шамуков “Көзге белән маймыл” . ***Эчтәлекне кыскартып сөйли белү.*** *Сәнгатьлелек чараларын билгеләи һәм таба белү*	1
44	**Сөйләм**	**Юк урында мактау— зарарлы эш.** Т. Яхин “Карга белән төлке”, Ф. Яхин “Сыр бәласе”, Г. Шамуков “Карга белән Төлке” . Ф. Яруллин “Хәйләкәр куян” . М. Гафури “Ике Каз белән бака”, В. Гаршин “Ил гизүче Бака”. Музей йорты “Ил гизүче бака” ***Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү***	1
45		**Көч җитмәслек нәрсәне акыл белән җиңеп була.** В. Радлов “Карганың хәйләсе”, Л. Толстой “Зирәк Чәүкә”, К. Насыйри “Комсыз эт” . С. Шакир”Таш белән Кырмыска” . ***Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.***	1
46	**Сөйләм.**	**Һәр максатка чара бар.** Ә. Исхак “Карт имән белән яшь егет”, М. Гафури “Ике чебен” . М. Саттар “Кырмыска белән тирес корты” . Г. Тукай “Яшь агач”.. Музей йорты “Бөкре агач” . ***Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү.***	1
47	**Балаларның уку даирәсе**	**Эшең барып чыкмаса, гаепне үзеңнән эзлә.** Г. Тукай “Төлке һәм йөзем җимеше ”, Ә. Исхак “Төлке белән виноград” *. Г.Вәлиева “Заман әкияте” . ***Автор әсәрләре, мәсәлләре***	1

48	**Сөйләм** Библиограф ик культура формалашты ру	**Сыйныфтан тыш уку. Бердәмлектә көч.** Г. Тукай “Аккош, Чуртан һәм Кыскыч”. И. Крылов “Аккош, Чуртан һәм Кысла ” **.** М. Гафури “Кәҗә белән Төлке” *.**Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау**. Китапханәләрдән файдалана белү осталыгын үстерү, тәкъдим ителгән исемлек буенча китаплар сайлый белергә өйрәтү. Алфавитлы каталогыннан файдалану*	1
49		**Белмәү гаеп түгел, белергә теләмәү гаеп.** Ш. Галиев “Иншаның файдасы”, ”Сүзләре һәм үзләре” .В. Нуриев ”Инша”. Л. Лерон “Иртән уянасың килмәсә”. ***Төрле тематик җыентыклар төзү күнекмәләре бирү**. Теге яки бу язучы, шагыйрь иҗатын өйрәнгәннән соң, аның әсәрләреннән нәни җыентыклар төзү*	1
50	**Сөйләм** Төрле төрдәге һәм жанрдагы текстлар белән эшләү	**Белгән белгәнен эшләр.** Р. Вәлиева “Көчле укучы”, К. Тәңрекулиев “Эшчән Гельды» . Л. Лерон “Сүз тыңлыйсың килмәсә” . ***Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.**Текстларны аера белү (әдәби, фәнни-популяр);чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау.*	1
51	**Балаларны ң уку даирәсе**	**Бүләк зур булмас, укыган кеше хур булмас.** И. Юзеев “Хатасыз ничек язарга”, Р. Миңнуллин “Хаталар өстендә эшләү” **.** Л. Лерон”Инша” **.** Г. Морат “Үскәч кем булырга”, Р. Низамова “Табигать күренеше”. ***Күпмилләтле Россиянең һәм чит илләрнең бүгенге көн әдәбияты классиклары әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр, әкияти повестьлар)***	1
52	**Сөйләм**	**Акылның кадере әдәп белән, куәтнең кадере сәләт белән.** Р. Фәйзуллин “Ничек яхшы булырга”, Йолдыз “Ике җаваплы табышмак” **.** Н. Кәримова “Кое чыпчыгы” . ***Текст турында үз фикереңне әйтү.**Эш дәфтәрендә язмача күнегүләр башкару*	1
53	**Иҗади эшчәнлек элементлар ы**	**Көнең бушка үтмәсен.** Г. Морат “Тиргиләр”, З. Туфайлова “Трай”,Р. Вәлиев “Минеке” **.** Р. Вәлиева “Сыер эзләгәндә” **.** А. Алиш “Утлы йомырка” . ***Проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү***	1
54		**Беләге юан берне егар, белеме булган меңне егар.** Р. Мингалим “Уйларга кирәк”. Ф. Яруллин “Тылсымлы ачкыч”. ***Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку;***	1
55		**Сыйныфтан тыш уку. Ф. Яруллин “Тылсымлы ачкыч”.** Р. Харис “Берсе калсын иде”. ***Телдән һәм язмача үзеңнең шәхси тәэсирләрең белән уртаклаша алу (кечкенә сочинение һәм телдән фикерләмә).***	1

56	**Сөйләм**	**Белер өчен дөресен, бик күп укырга кирәк.** Ф. Яруллин “Тылсымлы ачкыч ***Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү*** Р. Вәлиева “Кышкы ямь”, “Музей йорты” на сәяхәт **Ф. Суюров “Тукай музее”** . ***Эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү***	1
57		**Гыйлем ачкычы—китап.** Ф. Яруллин “Тылсымлы ачкыч” ***Диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү.*** Йолдыз “Белмәгәнен белми” . ***Иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү***	1
58		**Сыйныфтан тыш уку. Шыбырдашып тама тамчылар.** М. Мирза “Язның тәүге көннәре”, “Музей йорты”на сәяхәт .И. Рафиков **“Кунакка баралар” .** Г. Хәсәнов “Корташар” ****.** Г. Хәсәнов “Гөблә” ***.Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.***	1
59		**Беренче күкрәү.** Г. Хәсәнов “Май”, Ә. Рәшит “Яшенле яңгыр. ***Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.***	1
60	**Әдәбият белеменә кереш**	**Беренче күкрәү.** ” Музей йортына сәяхәт. Ф. Васильев **“Юеш болын.** Г. Гыйльманов “Көзге урман” . ***Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру.***	1
61	**Уку,кычкы рып уку** Эчтән уку	**Табигать — иң серле китап.** Г. Хәсәнов “Май”. ***Язучының, сәнгать кешесенең, композиторның дөньяны күзаллау үзенчәлекләрен чагыштыру. Алар арасында уртаклык һәм специфик аермалыкларны табу.***Ф. Садриев ”Белемле әби”. ***Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү***	1
62		**Шифалы яңгырлар.** Х.Халиков “”Витаминлы аш. ***Сүзлекләрдән кирәкле сүзлек мәкаләләрен таба белү һәм сайлап уку рамкасы эчендә алардан тиешле информацияне чыгару.*** **Канатлы дуслар.** Г. Хәсәнов “Май.” Гыйматдинова “Дару”. ***Кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру***	1
63	**Сөйләм**	**Үткәнеңне онытма син!** Р. Фәйзуллин “Онытма син!” **.** М. Мирза “Идел – йорт**.** Р. Рәкыйпов “Мин яратам сине, Татарстан” . ***Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү***	1
64	**Балаларның уку даирәсе** Уку текстлары	**Бик борынгы манара.** Л. Шагыйрьҗан “Сөембикә манарасы”, В. Нуриев “Хуҗалар тавында” . Х. Туфан “Казан”. ***Төрле төрдәге китаплар: тарихи, маҗаралы,фантастик, фәнни-популяр, белешмә-энциклопедик әдәбият.*** *Текст эчтәлеген аңлау; текст эчендә өлешләрне, әһәмиятле сүзләрне табу; эчтәлекне сөйләү өчен план төзү.* ”. ***Безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, шигырь формасында язылган тылсымлы***	1

	һәм фәнни-популяр текстлар белән эш	***әкиятләр, повестьлар)***	
65	**Уку,кычкырып уку** Библиографик культура формалаштыру	**Сыйныфтан тыш уку. Сугыш кайтавазы.** М. Мирза “Без бабайсыз үстек”, ***Зур булмаган текстларны мөстәкыйль укый белү*** *Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү* “Музей йорты”на сәяхәт **Л. Фәттахов “Сабантуй”. *Кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба бел.*** З. Гомәрова “Батырлар хакында” Р. Харис ”Сугыш турында сөйләшә картлар. ***Кече яшьтәге мәктәп баласының дәрестән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану.***	1
66	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	**Нәсел агачы.** “Музей йорты”на сәяхәт. Е. Хилкова **“Матюниналар портреты”. *Рәсемнәргә карап мини-сочинениеләр язу*** Г. Гыйльманов “Нәсел агачы”**.** В. Хәйруллина “Хозурлык һәм горурлык”.***Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку***	1
67		**Алар Ватан өчен көрәште.** Ф. Кәрим “Ант”, “Ватаным өчен”**.** Г. Гыйльманов “Дәү әтинең әтисе” ***Проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү*** **Рәхмәт сезгә, ветераннар!** М. Җәлил “Кичер илем!”. Х. Халиков “Рәхмәт сезгә, ветераннар”. ***Тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү*** **Сугыш чоры балалары.** В. Нуруллин “Бүреләр, үгез һәм без”, С. Рәхмәтуллин “Сандыктагы хәзинә”, Р. Мәннан “Без музейга барабыз”. ***Телдән һәм язмача үзеңнең шәхси тәэсирләрең белән уртаклаша алу (кечкенә сочинение һәм телдән фикерләмә).***	1
68	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	**Канатлар кая илтә? .** Г. Ахунов “Канатлар кая илтә?”, мәкальләр,”Музей йорты”на сәяхәт.” купов **Девятаев портреты”.** Г. Моратов “Корыч шулай чынныкты”. ***Проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү***	1
69		**Матурлыкка бай ул безнең заман.** И. Юзеев “Матурлыкны гына алып кит”**.** М. Рафиков “Җир көйе”. ***Проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү***“Музей йорты”на сәяхәт И. Шишкин **“Корабль төзерлек урман”** .	1

70	**Уку,кычкырып уку**	**Мин яратам сине, Татарстан!** Р. Фәйзуллин “Нефть”, “Безнең КамАЗ”. ***Рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру*** *Дәреслектәге иллюстрацияләр белән эшли белү һәм аларны әдәби текст белән чагыштыру* **Казан — спорт каласы. Йомгаклау дәресе.** Йолдыз “Спортчы Шүрәле ”.Г. Гыйльманов «Универсиада».Р. Миңнуллин “Кунакка килегез”. Музей йортына сәяхәт. ***Кычкырып уку теләге формалаштыру.*** *Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку*	1
			70

4 нче сыйныф

№	Бүлек исеме	Дәрес темасы, эчтәлек элементлары	Сәг.саны
1чирек -17 сәг. Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре – 1 сәг. Балалар әдәбияты дөньясы. Балаларның уку даирәсе – 9 сәг.Сөйләм – 1 сәг. Язу – 1 сәг.Уку. Кычкырып уку – 2 сәг.Әдәбият белеменә кереш – 2 сәг. Ишетеп аңлау (аудирование) – 1 сәг.			
1	**Сөйләм һәм уку эшчәнлегенең төрләре**	**Җир йөзендә яшәгән беренче кешеләр.** Миф. *Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү, вакыйгаларның эзлеклеген төзү.*	1
2	**Сөйләм**	**Җир ничек барлыкка килгән?** Җир ничек яралган? (легенда). Дөнья яратылу турында миф. Р.Вәлиева. “Изгеләр тавы”. *Монологик сөйләмнең төрләрен үзләштерү; эчтәлекне тулы һәм кыскартып сөйли белү; диалогик аралашуның үзенчәлекләрен үзләштерү; иптәшеңнең сөйләмен тыңлый һәм аның сөйләменә карата үз фикереңне белдерү.*	1
3	**Әдәбият белеменә кереш**	**Борынгы легендалар ни сөйли?** Күкнең күтәрелүе.Бумеранг (Австралия халкы әкияте). “Кырык кыз”. Риваять. *Әдәбиятны сәнгатьнең бер төре буларак күзалдына китерү*	1
4	**Уку .Кычкырып уку**	**Тотем агачлар** Айдархан һәм сәхабәләр.Р.Миңнуллин. “Сабантуйда. *Кычкырып уку, чылбырлап уку, рольләргә бүлеп уку телләге формалаштыру; сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү*.	1
5	**Ишетеп аңлау(аудирование)**	**Пәйгамбәрнең тууы.** “Пәйгамбәрнең тууы” хикәяте, ***А.Абзгильдинның “Мөхәммәднең тууы” картинасы**** “Мәрҗән каласы һәм уникe кыз хикәяте”. *Ишеткән сөйләмнең эчтәлеген аңлау.*	1
6	**Уку. Кычкырып уку**	**Туган як сылуы — ак каен** З.Ярмәки. “Ак каен”.“Чыршы ни өчен мәңге яшел?” (легенда) М. Сафин. “Каенага, каенишләр”.	1
7	**Балаларның уку даирәсе**	**Абага чәчәге** Г.Кутуй. “Рөстәм маҗаралары”.	1
8	**Әдәбият белеменә кереш**	**Сыйныфтан тыш уку.** Ак байтал (Татар халык әкияте).	1

9	**Язу**	**Тотем хайваннар *Р.Шәмсетдинов. “Алтын Урда. Хан ауда” картинасы*.** Р.Миңнуллин. “Алтын Урда”. *Рәсемнәргә карап мини-сочинениеләр язу*	1
10	**Балаларның уку даирәсе**	**Татар мифологиясендә Ак бүре. Татарстан гербы** Ак бүре (легенда). Дәрдемәнд Гали (хикәят) . *Эш дәфтәрендә язмача күнегүләр башкару*	1
11		**Ак бүре (Татар халык әкияте)** Ак бүре (Татар халык әкияте). Ике кыз (Татар халык әкияте) . Ак бүре (Татар халык әкияте) .	1
12		**Әкиятләрдә Ак елан***Үги кыз (Татар халык әкияте) .*Төрле төрдәге китаплар: тарихи, маҗаралы, фантастик, фәнни-популяр, белешмә-энөиклопедик әдәбият.*	1
13		**Еланнар патшасы Шаһмара**әкияте) . *Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү.*	1
14		**Борынгы шагыйрь — Кол Гали** Ш.Галиев. “Кол Галигә”, ***Р.Шәмсетдинов. “Кол Гали” картинасы,* “**Тоткын Сөембикә җыры” .“Кол Гали”. Р.Зәйдулла хикәяләвендә.*Тематик һәм монографик җыентыклар турында күзаллау булдыру.*	1
15		**Сыйныфтан тыш уку. Кыйссаи Йосыф** Кол Гали. “Кыйссаи Йосыф”. М.Рәфыйков. “Усак яфраклары сөйләшә”. Р. Харис. “Зөләйха” (өзек).*Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү.*	1
16		**Без — татар балалары** Г.Латыйп. “Безнең нәсел”, Э.Шәрифуллина. “Без - татар балалары”. *Безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, шигырь формасында язылган тылсымлы әкиятләр, повестьлар.*	1
17		**Р.Миңнуллин. “Татарларым” (өзек).** *Безнең илнең 19 – 20 нче гасыр әдәбияты классикларының әсәрләре (шигырьләр, хикәяләр, шигырь формасында язылган тылсымлы әкиятләр, повестьлар.*	1
2 нче чирек-15 сәг. **Балаларның уку даирәсе – 6 сәг.Язу– 1 сәг.Сөйләм– 8 сәг.**			
18	**Балаларның уку даирәсе**	**Нәсел агачы** Ә.Рәшит. “Нәсел агачы”, ***Ф.Гыйрфанов. “Болгар ханнары шәҗәрәсе”***. Х.Камалов. “Археолог”.Ф.Бәйрәмова. “Кара пулат”.	**1**
19		**Су асты патшалыгында** Н.Сәйяр. “Айсылу”.Ф.Мәҗитов. “Яңгыр кызы Гөлтамчы”. *Төрле тематик җыентыклар төзү күнекмәләре бирү.*	1
20		**Су кызы** Н.Сәйяр. “Айсылу”.Батулла. “Су иясе”.Мөстәкыйль рәвештә сайлап уку өчен 2 текст:Ф.Яруллин. “Буар елан”.Р.Миңнуллин. “Машина... кечкенә әкият”.	1
21		**Айсылу — бәхетле бала** Н.Сәйяр. “Айсылу”.Г.Вәлиева. “Кызыктырсалар да”.Г.Гыйльманов. “Җавапсыз легенда”.*Лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау*	1

22		**Җирдә миңа ни кирәк?** Ш.Галиев. “Алсу дөнья”, Ш.Галиев. “Җирдә миңа ни кирәк?”. Г.Гыйльманов. “Чишмәгә бардык”*Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү.*	1
23		**Сыйныфтан тыш уку. Шәехзадә Бабич шигырьләре** Ш.Бабич. “Габдулла әфәнде Тукаев”, “Тын төн” * В.Хәйруллина. “Чикерткә” . Р.Миңнуллин. “Утыз Имәнине укыганда туган уйлар”. *Теге яки бу язучы, шагыйрь иҗатын өйрәнгәннән соң, аның әсәрләреннән нәни җыентыклар төзү.*	1
24	**Язу**	**Көзге табигать мизгелләре** Г.Рәхим. “Көзге урман”,***М.Усманов, “Урман күле”, О.Кульпин. “Зәңгәр култык”*** .Мөҗәһит. “Бер яфрак зары”. Г.Рәхим. “Көз йөри”.М.Мирза. “Көз”,К.Булатова. “Кичә генә”, Р.Корбан. “Ярдәм итик”.Текстлар сайлап уку өчен бирелә.*«Сайланма әсәрләр» төшенчәсе бирү.*	1
25	**Сөйләм**	**Кышкы сандугач**.Рәхим. “Песнәк”.М.Сафин. “Сокланмый булдыра алмыйм”, Г.Юнысова. “Мактанчык саескан”. *Сөйләменә һәм эш-гамәлләренә карап, геройның характерын билгели алу, геройның үсешен күзәтү.*	1
26		**Иртә яме, иртә моңы — җан азыгы** З.Ярмәки. “Иртә” .Р.Корбан. “Каеннар бишек шикелле”, “Көз нигә моңлы”.Н.Думави. “Беренче кар”. Р.Харис. “Ак карлар арасында”.*Текстка һәм шәхси тәҗрибәгә нигезләнеп, текст турында үз фикереңне әйтү.*	1
27		**Әнкәм портреты** . Г.Рәхим. “Апрель” (портрет).Г.Сабитов. “Кадерле ул туган як!”. *Дәрестән тыш аралашу вакытында сөйләм әдәбе нормаларыннан тайпылмау.*	1
28		**Иң матур сүз** Н.Исәнбәт. “Өч матур сүз”, сүз турында мәкальләр.С.Шакир. “Ландыш чәчәге”, Р.Вәлиева. “Энҗе чәчәк”.Г.Сабитов. “Чәчәк нигә боекты?” *.Геройга бәяләмә бирә белү.*	1
29		**Сыйныфтан тыш уку. Кеше ышанмаслык сүзне чын булса да сөйләмә** Л.Лерон. “Кыхмырый, Мыхмырый һәм Шыхмырый”, И.Гыйләҗев. “Тутыкмас тотка”. И.Нәбиуллина “Тәмле тел” (әкият)М.Әгъләмов. “Матурлык минем белән”.	1
30		**Контроль эш№1.**	1
31		**Кечкенә хезмәтче** Ф.Әмирхан. “Кечкенә хезмәтче”.Ә.Фәйзи. “Асрарга бала бирәм”. Н.Думави. “Ятим бала”. **Газаплы язмыш** “. *Укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү*	1
32		**Г.Галиев. “Бибкәй аланы” З.Бәшири. “Бер асрауның аһзары”.** *Укытучы ярдәмендә әдәби тексттан сәнгатьлелек чараларын: сынландыру, чагыштыру, гипербола, каршылык, кабатлауларны табу һәм аларның әһәмиятен билгеләү*	1
3чирек -20 сәг. **Әдәбият белеменә кереш – 4 сәг.Балаларның уку даирәсе – 13 сәг. Иҗади эшчәнлек элементлары -3 сәг.**			

33	**Әдәбият белеменә кереш**	**Күз яшьле балачак.** К.Нәҗми. “Нәсимәнең беренче эш көне”, ***В.Маковский. “Күрешү”***.Д.Аппакова. “Кечкенә Бануның тарихы”.*Шигъри әсәрләрнең үзенчәлекләрен белү (ритм, рифма һ.б).*	1
34		**Каникуллар — рәхәт вакыт** Г.Ибраһимов. “Укудан кайткач**”**, “Яз башы”*(өзек),* ***Ф.Решетников. “Каникулга кайтты”***Г.Тукай. “Таз”. Ф.Хөсни. “Малай белән солдат”. Г. Афзал иҗаты. Р.Харис. “Фронтовиклар”.*Төрле сәнгать төренә кергән әсәрләрне чагыштыру.*	1
35		**Балачак хатирәләре** С.Хәким. “Яратам мин”.А.Әхмәт. “Кем эше бу?”.*Әдәби алымнарны тану (чагыштыру, сынландыру, каршы кую һ.б.) һәм аларны куллануның кирәклеген, әһәмиятен аңлау.*	1
36	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	**Сыйныфтан тыш уку. Матурлык дөнь-яны коткара (1 нче кисәкне йомгаклау)** Зөлфәт. “Кыз тавы”. 69-70 нче битләр. М.Мәһдиев. “Бәхилләшү” (өзек). *Жанр үзенчәлекләрен аеру (халык авторлар иҗат иткән әкиятләр).Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку.*	1
37	**Балаларның уку даирәсе**	**Көннәрем гөрләп торсын** В.Хәйруллина. “Хәерле көн”, Р.Миңнуллин. “Иртән иртүк”.Д.Гайнетдинова. “Исәнме, яңа көн”.Н.Әхмәдиев. “Хәерле иртә”. *Лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау.*	1
38		**Каен — урман чибәре.** С.Гафарова. “Көз”. ***И.Шишкин. “Каенлык”, К.Максимов. “Каенлык”*** Г.Гыйльманов. “Кайтаваз”.Автор әсәрләре.	1
39	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	**Сыйныфтан тыш уку. Бөтен дөнья ак кына.** Р.Вәлиева. “Бөтен дөнья ак кына” .Ш.Галиев. “Урман ява”. *Текстларны аера белү (әдәби, фәнни-популяр); чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау.*	1
40	**Балаларның уку даирәсе**	**Язгы моң.** Р.Гыйззәтуллин. “Язгы моң”, ***М.Хәйретдинов. “Ана булу. Назлылык”***.В.Хәйруллина. “Наз”.*Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү.*	1
41		**Серле күк.** Р.Мингалим. “Бүген төнлә күккә кара”.Н.Исәнбәт. “Кышкы төндә”. *Автор текстында автор позициясен күрсәтү, шулай ук лирик шигырьдә геройның хис-кичерешләрен аңлау.*	1
42		**Матурлык дөньясы.** Л.Ихсанова. “Шомырт чәчәкләре ак кына”.*Мәгънәсе аңлашылмаган яисә авыр язылышлы сүзләрне сүзлекләрдән таба белергә өйрәтү.*	1
43		**Туган як - Идел көзгесендә.** К.Булатова. “Шушы яктан, шушы туфрактан без”, ***К.Максимов. “Идел көзгесендә”***	1
44		**Туган көнгә — салават күпере.** Батулла. “Салават күпере кайда йоклый?” . *Сайланма әсәрләр турында белешмә бирү*	1
45	**Әдәбият белеменә кереш**	**Табигать - серле дөнья.** Җ.Дәрзаман. “Бөҗәкләр белән сөйләшү”.Г.Гыйльманов. “Курай”. *Әдәби китапларда җиңел ориентлашу..*	1
46	**Балаларның уку даирәсе**	**Аккошлар — сак кошлар.** Г.Хәсәнов.“Аккош”, Р.Фәйзуллин. “Быелгы яз”, ***А.Тимергалина. “Аккош”*** Батулла. “Терек-терек кырмыска”. *Китап ахырында бирелгән эчтәлек белән эшләү. Китапның*	1

		элементлары: титул бите, аннотация, китапның рәссам-бизәүчеләре турында өйрәнүне дәвам итү	
47		**Сандугач— табигать җырчысы**.Р.Миңнуллин. “Атказанган сандугач”, Музыка. “Кошлар тавышы - сандугач җыры”. К.Сибгатуллин. “Бөтен кеше бүген шундый әйбәт”. *Аерым әсәр яисә китапка аннотация яза белергә күнектерү.*	1
48	**Иҗади эшчәнлек элементлары**	**Тылсымлы, кодрәтле үлән.** Г.Хәсәнов. “Абага”.*Алфавитлы каталогыннан файдалану. Әдәби китапларда җиңел ориентлашу. Китап ахырында бирелгән эчтәлек белән эшләү.*	1
49	**Балаларның уку даирәсе**	**Кирлемән маҗаралары.** Р.Хафизова. “Кирлемән”**.** Л. Толстой. “Слива төше”.Р.Хафизова. “Кирлемән”. Р.Хисмәтуллин. “Аһ, бер китсәң кирегә”.*Әдәби әсәрләрне (яки өзекләрне) рольләргә бүлеп яки чылбырлап уку; проза һәм поэзия әсәрләрен сәнгатьле итеп укый белү; тиешле интонацияне дөрес сайлап һәм тиешле урында тукталышлар ясап укый белү.*	1
50		**Сыйныфтан тыш уку. Урман докторы.** Җ.Тәрҗеманов. “Шуктуган”, Ш.Галиев. “Тукран сые”. Җ.Тәрҗеманов. “Тукран малае Шуктуган” . *Дәреслектәге иллюстрацияләр белән эшли белү һәм аларны әдәби текст белән чагыштыру.*	1
51		**Гөмбәләр серен белү кирәк.** Н.Сладков. “Тыштан ялтырый, эчтән калтырый”, ***Е.Зуев. “Урман хәзинәләре”***. *Телдән һәм язмача үзеңнең шәхси тәэсирләреңбелән уртаклаша алу (кечкенә сочинение һәм телдән фикерләмә).*	1
4нче чирек- 18 сәг. Ишетеп аңлау (аудирование) - 3 сәг.Балаларның уку даирәсе -15 сәг.			
52	**Балаларның уку даирәсе**	**Бану әби сабагы.** К.Тимбикова. “Бану әби сабагы”. **Ф.**Тарханова. “Без бәлеш пешерәбез”. *Китапны кешелек мәдәниятенең бер өлеше буларак кабул итәргә өйрәтү.*	1
53		**Аш пешерү хикмәтләре.** К.Тимбикова. “Бану әби сабагы” ***.** Р.Рахман. “Кесәл”.*Сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү.*	1
54		**Татар халык ашлары.** Э.Шәрифуллина. “Тормыш яме”, ***В.Кочунов. “Бәйрәмчә натюрморт”*** . Ф.Тарханова. “Килде пилмән ашыйсы”. *Сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү.*	1
55		**Балалар дөньясы.** ***А.Байбеков.“Балалар”.*** Г. Гыйльманов. “Минем исемем — Бүрек”**.** Г.Гайнетдинова. “Батыр Хәбир”**.** Л.Гыймадиева. “Кара урман, караңгы төн”. *Сайлап уку барышында өйрәнелә торган тексттан һәм сүзлекләрдән кирәкле мәгълүматны таба белү. Шулай ук сүзлекләрдән кирәкле сүзлек мәкаләләрен таба белү һәм сайлап уку рамкасы эчендә алардан тиешле информацияне чыгару.*	1
56		**Бүрек — нәни көчек.** Г.Гыйльманов. “Минем исемем — Бүрек”.*Китапны кешелек мәдәниятенең бер өлеше буларак кабул итәргә өйрәтү.*	1
57		**Бүрек — ышанычлы сакчы.** Г.Гыйльманов. “Минем исемем — Бүрек”**.** В.Нуриев. “Ачуланма инде, Илһам!”. *Китапны кешелек мәдәниятенең бер өлеше буларак кабул итәргә өйрәтү.*	1

58	**Ишетеп аңлау (аудирование)**	**Сыйныфтан тыш уку. Язучы катнашында үткән “Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы.** Р.Вәлиев. “Кошлар кайта”, “Кайтчы, Сөембикә”**.** Р.Харис. “Елмай”. *Эчтәлек буенча сораулар төзү һәм бирелгән сорауларга җавап бирү.*	1
59		**Бәбкә үстерү кыенлыклары.** Р.Вәлиев. “Эт Кояшы” (өзек), К.Насыйри. “Каз итен, коймакка төреп, каймакка манып ашау”**.** В.Хәйруллина. “Алмаштыру” .*Яңгыраган сөйләмне ишетеп аңлау.*	1
60	**Ишетеп аңлау (аудирование)**	**Чыпчыкның да үз җыры бар.** Мөҗәһит. “Кемнең сайрыйсы килми?”, К.Сибгатуллин. “Чыпчык”**.** И.Туктар. “Букет”**.** И.Туктар. “Бер каен үсә”.Р.Корбан. “Курай”. *Укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү.*	1
61	**Балаларның уку даирәсе**	**Яз галәмәтләре** .Р.Әхмәтҗанов. “Безнең шигырь”, Г.Рәхим “Апрель”, И.Гыйләҗев. “Охшашлык”, Г.Тукай. “Яз галәмәтләре”. ***В.Аршинов. “Яз билгеләре”***.Илебездәге сынлы сәнгать музейлары.Э.Шәрифуллина. “Табигатьнең бер бөртеге”.*Халык авыз иҗаты әсәрләре; фольклорның кече жанрлары (бишек җырлары, санамышлар, тизәйткечләр, табышмаклар, каргыш-теләкләр); халык әкиятләренең барлык төрләре, мәкальләр һәм әйтемнәр; автор әсәрләре, мәсәлләре.*	1
62		**Һәркемгә үз Ватаны кадерле. *Билгесез рәссам. “Сөембикә ханбикә үз гаиләсе белән*”.** Р.Вәлиев. “Ватаным”. Музыка тыңлау. “Ватаным”. Р.Абдуллин көе.*Китапның элементлары: титул бите, аннотация, китапның рәссам-бизәүчеләре турында өйрәнүне дәвам итү.*	1
63		А.Алиш. “Сертотмас Үрдәк” (әкият-пьеса). Сер тота белү турында сөйләшү. Мәкальләр. **Татарстан флагы** Р. Харис. “Татарстан әләме”. ***В.Худяков. “Сөембикә ханбикәне Казаннан алып китү*”**.*Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу.*	1
64		**Зур тарихлы батыр халкым.** Н.Арсланов. “Халкыма”, Г.Морат. “Чит тел”. ***К.Вениг. “Казанны яулап алу”***.Мөстәкыйль уку өчен. Г.Вәлиева. “Карт алаша колагы”. Мәкальләр, татар халкы һәм ат турында әңгәмә. *Лирик әсәрләрдәге эчке кичерешләрне аңлау; геройларның капма-каршы фикерен һәм авторның нәтиҗәсен таба белү.*	1
65		**Балачакның онытылмас истәлекләре.** М.Мирза. “Балачак хатирәсе” **.** С.Хәким. “Тегермән стенасындагы язулар”. *Текстларны аера белү (әдәби, фәнни-популяр); чәчмә (проза) һәм шигъри (поэзия) әсәрләрнең үзенчәлекләрен аңлау.*	1
66		**Авыр елларда.** Р.Фәйзуллин. “Минем әти”, ***А.Ширяева. “Авыр елларда”.*** Н.Каштан. “Әрем исе”. *Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү .*	1
67		**Сөю — иң куәтле дәва.** Р.Вәлиева. “Онытма”, М.Җәлил. “Дару”**.** М.Кәрим. “Безнең кадерле кунак”. *Сөйләменә һәм эш-гамәлләренә карап, геройның характерын билгели алу, геройның үсешен күзәтү; төрле геройларның эш-гамәленә бәя бирү.*Әдәби әсәрләр өстендә эшләү күнекмәләрен тикшерү **Кыю очучылар**. Г.Кутуй. “Яшен”, ***А.Пластов. “Фашист самолёты очып үтте”*** *	1
68		**Контроль эш №2**	1
69		**Сыйныфтан тыш уку. Һәркемгә якын ул туган як.** Г.Мөхәммәтшин. “Туган як”, М.Галиев. “Туган	1

		як .Н.Исәнбәт. “Туган ил”. Р.Харис. “Туган җирем”. Ш.Рәкыйпов. “Төнге очыш”. *Чәчмә әсәрләрдә авторның фикеренә һәм лирик әсәрләрдә кичерешләренә бәя бирү; сәнгатьлелек чараларын табу.*	
70		**“Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы. Олимпиада.** Йолдыз. “Очрашу”. *Китапханәләрдән файдалана белү осталыгын үстерү, тәкъдим ителгән исемлек буенча китаплар сайлый белергә өйрәтү.*	1

Аннотация к рабочей программе по литературному чтению на родном языке (тат.)

Наименование РП	РП по предмету «литературное чтение на родном языке (тат.)
Основной разработчик РП	ШМО учителей начальных классов
Адресность РП	1-4 классы
УМК	«Перспектив башлангыч мәктәп»
Основа РП	Татар телендә башлангыч гомуми белем бирү мәктәбенең 1-4 сыйныфлары өчен әдәби укудан эш программасы башлангыч гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты таләпләренә *туры китереп*, Ф.Ф.Хәсәнованың “Татар телендә белем бирүче гомуми белем оешмалары өчен татар әдәбияты фәне буенча үрнәк эш программасы (“Әдәби уку”, 1-4 нче сыйныфлар) на *нигезләнеп*, Ф. Ф. Хәсәнова, Г. М. Сафиуллинаның «Татар телендә башлангыч гомуми белем бирү мәктәбендә әдәби уку» предметын укыту программасы. 1–4 нче сыйныфлар” авторлык программасын *исәпкә алып*төзелде.
Цель РП	•уку дәверендә балада дөрес һәм йөгерек уку күнекмәләре булдыру, халык аваз иҗаты,язучылар һәм шагыйрьләр әсәләре белән якыннан таныштыру,чәчмә һәм шигъри әсәрләрне укып,эстетик ләззәт алырга өйрәтү
Основные задачи РП	•укучыларда йөгерек.аңлы,сәнгатьле уку күнекмәләре булдыру,текст һәм китап белән эшләү осталыгын тәрбияләү.
Срок реализации	4 года
Количество часов в неделю	3 часа в неделю. Всего 276. 1 класс-66 часов, 2 класс-70 часов,3 класс-70 часов, 4 класс-70 часов.